

ATELIÉR URBEKO s.r.o., Konštantínova č.3,080 01 Prešov

IČO:31 671 209

zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel: Sro,
vložka číslo:1050/P

T.č.051/77 220 71,Mobil:0905 371634,

e-mail: urbeko@pobox.sk,urbeko.urbeko@gmail.com

Územný plán obce

T O R Y S A

Návrh

Textová časť

Október 2013

Obsah:

A, TEXTOVÁ ČASŤ

I. Základné údaje

- a) Hlavné ciele riešenia
- b) Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu
- c) Súlad riešenia ÚPN-O so zadaním

II. Riešenie územného plánu

- a) Vymedzenie riešeného územia
- b) Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväznej časti územného plánu regiónu
- c) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
- d) Širšie vzťahy a rozvoj záujmového územia
- e) Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania
- f) Funkčné využitie územia
- g) Riešenie bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie
  - g.1) Obyvateľstvo a bytový fond
  - g.2) Občianska vybavenosť
  - g.3) Výroba a sklady
  - g.4) Rekreácia, kúpeľníctvo a cestovný ruch
- h) Vymedzenie zastavaného územia obce
  - i) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- j) Riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami
- k) Ochrana prírody a tvorba krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení
- l) Riešenie verejného dopravného a technického vybavenia
  - l.1) Doprava a dopravné zariadenia
  - l.2) Vodné hospodárstvo
  - l.3) Zásobovanie elektrickou energiou
  - l.4) Spoje a telekomunikačné zariadenia
  - l.5) Zásobovanie plynom
  - l.6) Zásobovanie teplom
  - l.7) Zariadenia civilnej ochrany
- m) Koncepcia starostlivosti o životné prostredie
- n) Ochrana kultúrno – historických hodnôt
- o) Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
- p) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu
- r) Vyhodnotenie perspektívneho použitia PPF a LPF na nepoľnohospodárske účely
- s) Hodnotenie riešenia z hľadiska environmentálnych, sociálnych a územno-technických dôsledkov
- t) Záver

III. Návrh záväznej časti

B/ VÝKRESOVÁ ČASŤ

1. Širšie vzťahy	1: 25 000
2. Komplexný urbanistický návrh riešeného územia	1: 5 000
3. Komplexný urbanistický návrh zastavaného územia obce	1: 2 000
4. Návrh dopravy zastavaného územia obce	1: 2 000
5. Návrh vodného hospodárstva zastavaného územia obce	1: 2 000
6. Návrh energetiky a telekomunikácií zastavaného územia obce	1: 2 000
7. Ochrana prírody a krajiny	1:10 000

I. Základné údaje

Dokumentácia:	Územný plán obce Torysa – koncept ÚPN
Obstarávateľ:	Obec Torysa okr.Sabinov V zastúpení Ing.Stanislavom Imrichom, odborne spôsobilou osobou pre obstarávanie ÚPD a ÚPP
Spracovateľ:	Ateliér URBEKO s.r.o. Konštantínova 3, 080 01 Prešov
Odborne spôsobilá osoba:	Ing.arch.Vladimír Ligus, AA SKA č.1129
Urbanizmus:	Ing.arch.V.Ligus
Grafické práce:	Jana Kačmariková

a) Hlavné ciele riešenia

Spracovanie územného plánu obce Torysa obstaral Obecný úrad Torysa ako príslušný územnoplánovací orgán v súlade so zákonom č.50/1976 Zb. v znení neskorších noviel. Cieľom spracovania ÚPN je vypracovať a schváliť koncepciu rozvoja obce a získať územnoplánovací nástroj, ktorý bude slúžiť na riadenie a koordináciu rozvoja obce v súlade s §1, §2, §8, §11, §17 a §18 zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších noviel.

Keďže obec je prirodzeným dopravným uzlom mikroregiónu rastie záujem o využitie a zástavbu pozemkov v jej území. Obec má záujem rozvíjať obytnú, vybavenostnú, výrobnú a výhľadovo aj rekreačnú zónu, a to všetko vo významnom vodohospodárskom území. Pre tieto hlavné dôvody je potrebné riešiť základné otázky ďalšieho rozvoja sídla a funkčného využitia celého katastrálneho územia novým územným plánom.

Dôvodom obstarania ÚPN je potreba získať základný nástroj na riadenie ďalšieho územného rozvoja obce v intraviláne, celom katastri a koordináciu investičného procesu záujmovom území sídla. Cieľom je dosiahnutie proporcionálneho rozvoja všetkých zložiek územia, optimálne usporiadanie funkčných plôch a stanovenie spôsobu, limitov a regulatívov využívania pozemkov tak, aby sa dosiahlo uspokojenie oprávnených potrieb obyvateľov obce a zároveň skvalitnenie ich životného prostredia.

Koordináciu funkcií územia sa majú využiť všetky možnosti ich ďalšieho rozvoja v rámci potenciálu a limitov daného územia tak, aby sa zabezpečil trvalo udržateľný rozvoj obce a krajiny.

b) Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Obec Torysa nemala súčasnosti vyhovujúcu územnoplánovaciu dokumentáciu, podľa ktorej by bolo možné riadiť rozvoj výstavby a využívanie jej územia v budúcom období. Torysa má spracovaný územný plán z roku 1998, ktorý bol spracovaný podľa v tej dobe platného stavebného zákona a súvisiacich vyhlášok a v súlade s vtedy platnou nadradenou dokumentáciou. V tej dobe nebol spracovaný digitálne ale klasickou formou tlačiarensky vyhotovených výkresov. Z uvedených dôvodov prestal vyhovovať požiadavkám na územný plán po stránke obsahovej aj formálnej. Od doby spracovania pôvodného územného plánu bol novelizovaný stavebný zákon, v rámci čoho boli zmenené požiadavky na rozsah a obsah spracovania dokumentácie územného plánu, ako aj územný plán VÚC Prešovský kraj ako nadradená územnoplánovacia dokumentácia. Aj doterajší územný rozvoj obce, ktorý predbieha pôvodnú prognózu, a nové požiadavky na funkčné využitie územia a koordináciu investícií vyžadovali vypracovanie nového územného plánu. Pred vedením obce stála aktuálna otázka rozvoja sídla a ďalšej výstavby v ňom a v celom jeho katastri, a z toho vyplývajúca potreba mať spracovaný, prejednaný a schválený územný plán v súlade s v súčasnosti platnou legislatívou. V územnom pláne je potrebné riešiť koncepciu rozvoja obce pre obdobie do roku 2025 – 2030.

Hlavným dôvodom obstarania územného plánu je vypracovať základný právny nástroj územného plánovania pre obec v súlade s §1, §2, §8, §11, §17 a §18 zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších noviel a platným Územným plánom VÚC Prešovský kraj.

c) Súlad riešenia ÚPN-O so zadaním

Proces spracovania územného plánu obce začal spracovaním prieskumov a rozborov v roku 2010 a návrhu zadania pre vypracovanie územného plánu obce v októbri 2010. Návrh konceptu územného plánu obce bol spracovaný v septembri roku 2012. Územný plán bol dopracovaný zapracovaním pripomienok z prerokovania konceptu v zimných mesiacoch 2012/2013.

Pri vypracovaní územného plánu obce boli použité prieskumy a rozborov pre ÚPN-O obce (Ateliér Urbeko, 2010), Územný plán VÚC Prešovský kraj v znení zmien a doplnkov 2009, koncept územného plánu a výsledky jeho prerokovania a podklady z archívu spracovateľa alebo získané počas spracovania územného plánu. Návrh územného plánu obce je v súlade so zadaním schváleným obecným zastupiteľstvom obce v novembri 2011.

II. Riešenie územného plánu

a) Vymedzenie riešeného územia

Územný plán obce sa spracováva pre celé územie obce (§11 zákona č.50/76 Zb. v znení neskorších noviel). Územím obce je jej katastrálne územie.

Riešeným územím územného plánu obce Torysa je katastrálne územie Torysa okres Sabinov s výmerou 1026 ha. V rámci katastrálneho územia obce je potrebné riešiť koordináciu územného rozvoja zastavaného územia obce funkčného využitia nezastavanej časti katastra so zohľadnením perspektívneho rozvoja rekreačných funkcií v súlade s vodohospodárskou funkciou územia ako územia vodných zdrojov Prešovského skupinového vodovodu.

b) Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväznej časti územného plánu regiónu

Z riešenia aktualizovaného ÚPN VÚC Prešovského kraja, ktorého záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Prešovského samosprávneho kraja č.17/2009, ktorým sa mení a dopĺňa VZN PSK č. 4/2004 zo dňa 26.júna 2004, Nariadenie vlády SR č.216/1998 Z.z., ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN-VÚC Prešovského kraja, vyplývajú pre riešenie územného plánu obce Torysa nasledovné požiadavky:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1 V oblasti usporiadania územia, osídlenia a životného prostredia

1.1 v oblasti rozvoja nadregionálnych súvislostí a budovania multimodálnych koridorov,

...

1.1.5 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej funkčnej komplexnosti subregionálnych celkov,

1.1.6 formovať sídelnú štruktúru prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, sídelných centier, rozvojových osí a vidieckych priestorov,

1.1.7 podporovať rozvoj osídlenia vo východnej časti regiónu s dominantným postavením košicko- prešovskej aglomerácie s nadväznosťou na michalovsko-vranovsko-humenské ťažisko osídlenia a s previazaním na sídelnú sieť v smere severopovažskej rozvojovej osi,

1.1.8 rozvíjať košicko-prešovské ťažisko osídlenia, ako ťažisko osídlenia Karpatského euroregiónu,

1.2 v oblasti nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, rozvoj osídlenia a sídelnej štruktúry:

1.2.1 podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,

1.2.1.3 podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa:

1.2.1.3.2 sabinovskú rozvojovú os: Prešov – Sabinov – Lipany – Plaveč,

1.3 ťažiská osídlenia v oblasti regionálnych súvislostí usporiadania osídlenia

1.3.1 podporovať ako ťažiská osídlenia najvyššej úrovne košicko-prešovské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu medzinárodného významu s dominantným postavením v Karpatskom euroregióne,

1.3.5 formovať osídlenia uplatňovaním princípov dekoncentrovanej koncentrácie, upevňovať vnútroregionálne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia,

1.3.6 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,

1.3.7 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia, pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,

1.3.8 podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria základné terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemie, tak pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom pozostávajúcim z týchto skupín centier:

1.3.8.7 centier štvrtej skupiny: Lipany, Spišská Belá, Spišské Podhradie, Svit,

1.4 vytvárať možnosti pre vznik suburbánnych zón okolo ťažísk osídlenia s prihliadnutím na ich stupeň sociálno-ekonomického rozvoja,

1.5 podporovať rozvoj priestorov - mikroregiónov mimo ťažísk osídlenia, charakterizovaných ekonomickou a demografickou depresiou a tento princíp aplikovať aj pri tvorbe subregiónov,

1.6 vytvárať priestorové podmienky pre vedenie rozhodujúcich sietí technickej infraštruktúry a rezervovať plochy pre stavby environmentálnej infraštruktúry regionálneho a nadregionálneho významu,

1.7 rešpektovať podmienky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu v okresoch Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou,

1.8 chrániť poľnohospodársku pôdu a lesy ako obmedzujúci faktor urbanistického rozvoja územia,

1.13 oblasti civilnej ochrany obyvateľstva rezervovať plochy pre zariadenia na ukrývanie obyvateľstva v prípade ohrozenia,

1.14 v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.14.1 zabezpečovať vyvážený rozvoj územia, najmä v horských a podhorských oblastiach v nadväznosti na definované centrá polycentrických sústav a osídlenia sídelnej štruktúry Prešovského kraja,

1.14.2 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,

1.14.3 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

1.14.4 pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,

1.14.5 zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.14.6 podporiť obnovenie sídiel na území vojenského obvodu / VO / Javorina po jeho zrušení v priestore mimo budúcich ochranných pásiem vodohospodárskych diel Jakubany a Tichý Potok, do doby zrušenia vojenského obvodu plánovanou výstavbou, resp. ďalšími aktivitami, nezasahovať ani iným spôsobom neobmedzovať zabezpečovanie úloh obrany štátu v tomto vojenskom obvode,

1.15 v oblasti sociálnej infraštruktúry

1.15.3 v oblasti sociálnych služieb,

1.15.3.1 vytvárať územno – technické podmienky k rozširovaniu siete zariadení sociálnej starostlivosti sociálnych služieb paralelne s narastaním podielu odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,

1.15.3.2 v súvislosti s predpokladaným nárastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku vytvárať územno – technické predpoklady pre lokalizáciu bytovacích zariadení pre občanov v dôchodkovom veku s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,

1.15.3.3 zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb,

1.15.3.4 vytvárať územnotechnické predpoklady na uskutočňovanie výstavby zariadení, umožňujúcich zamestnanie zdravotne postihnutých občanov,

1.15.3.5 vytvárať územnotechnické predpoklady na uskutočňovanie výstavby zariadení na vzdelávanie Rómov a rozvoj rómskej kultúry,

1.15.3.6 vytvárať územnotechnické podmienky bývania, občianskeho vybavenia a realizáciu technickej infraštruktúry marginalizovaných skupín obyvateľstva,

1.15.3.7 vytváranými územnotechnickými podmienkami podporovať v rámci sústredeného osídlenia podnikateľské aktivity rómskeho etnika,

1.16 v oblasti kultúry a umenia,

1.16.1 rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne, hospodársko-sociálne a prírodno-klimatické oblasti a rešpektovať potenciál takých kultúrnohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy kraja (etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a artefakty na celom vymedzenom území),

1.16.2 vytvárať územnotechnické podmienky pre podporu kultúrnych zariadení v regióne ako neoddeliteľnej súčasť existujúcej infraštruktúry kultúrnych služieb obyvateľstvu,

1.16.3 vytvárať územnotechnické podmienky pre podporu zariadení zachovávajúcich a rozvíjajúcich tradičnú kultúru identickú pre subregióny,

1.17 v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva

- 1.17.2 uplatniť a rešpektovať typovú a funkčnú profiláciu sídel mestského a malomestského charakteru a rôzne formy vidieckeho osídlenia vrátane rurálnej štruktúry v rozptyle a rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky, a to aj v širšom rozsahu, ako požaduje ochrana pamiatok,
- 1.17.3 zabezpečiť aktívnu ochranu technických pamiatok, vybraných typických remeselníckych a priemyselných objektov,
- 1.17.6 rešpektovať dominantné znaky typu pôvodnej a kultúrnej krajiny, morfológie a klímy v oblasti stredného a horného Spiša, Šariša a horného Zemplína,
- 1.17.9 venovať osobitnú pozornosť lokalitám známych, evidovaných aj predpokladaných archeologických nálezísk, pričom orgánom ochrany archeologických nálezísk je Pamiatkový úrad SR.

2 V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 2.1 považovať za hlavné rekreačné krajinné celky / RKC /: Bachureň, Belianske Tatry, Branisko, Busov, Čergov, Domašu, Dukla, Kozie chrbty, Ľubické predhorie, Ľubovniansku vrchovina, Nízke Beskydy, Pieniny, Slánske vrchy, Spišskú Maguru, Východné Karpaty, Vysoké Tatry, Stredný Spiš, Vihorlat,
- 2.6 podporovať a prednostne rozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady a ktoré sú zároveň predmetom medzinárodného významu (letný a zimný horský turizmus, kultúrno – poznávací turizmus, kúpeľný turizmus, kúpeľný liečebno-rekondičný turizmus, ekoturizmus a agroturizmus),
- 2.8 uprednostňovať budovanie infraštruktúry v sídlach bez ekonomického zázemia určených na rozvoj turistiky a rekreácie,
- 2.10 usmerňovať rozvoj funkčno-priestorového subsystemu rekreácie a turizmu v súlade s Konceptiou územného rozvoja Slovenska 2001, Regionalizáciou cestovného ruchu Slovenskej republiky a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja,
- 2.11 vytvárať podmienky na rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných zón sídel a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v ich záujmových územiach,
- 2.15 vytvárať podmienky pre obnovu a realizáciu nových viacúčelových vodných nádrží /sústav / s prevládajúcou rekreačnou funkciou a príslušnou športovorekreačnou vybavenosťou,
- 2.16 v záujme zlepšovania dostupnosti centier, vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu turistických ciest,
- 2.16.3 na regionálnej úrovni,
  - 2.16.3.3 regionálne cyklotrasy a pešie turistické chodníky prepájajúce významné turistické centrá regiónu:
- g) Toryská magistrála

4 Ekostabilizačné opatrenia

- 4.1 pri umiestňovaní investícií /rozvojových plôch/ prioritne využívať zastavané územia obcí alebo plochy v návaznosti na zastavané územia a stavebné investície umiestňovať prioritne do tzv. hnedých plôch. Nevytvárať nové izolované celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obcí.
- 4.3 zabezpečiť funkčnosť prvkov územného systému ekologickej stability, pri ďalšom využití a usporiadaní územia,
  - 4.3.2 znižovaním spotreby technologických vôd a zvyšovaním kvality vypúšťaných odpadových vôd s cieľom zlepšovať stav vo vodných tokoch,
  - 4.3.1 znižovaním emisií do ovzdušia s cieľom zvyšovať jeho kvalitu,
  - 4.3.2 znižovaním energetickej náročnosti výroby a zlepšovaním rekuperácie odpadového tepla,
  - 4.3.3 znižovaním produkcie odpadov a zabezpečením postupnej sanácie a rekultivácie priestorov bývalých a súčasných skládok odpadov a odkališkov priemyselných odpadov,
    - vkladajú sa nové body 4.3.6 – 4.3.7
  - 4.3.4 preferovaním extenzívneho hospodárenia na plochách lesnej pôdy a trvale trávnatých plochách (TTP) s cieľom ochrany cenných ekosystémov,
  - 4.3.5 obmedziť zastavanie inundačných území pre ich zachovanie ako prirodzeného spôsobu retencie vôd,
- 4.5 pozemkovými úpravami, usporiadaním pozemkového vlastníctva a užívateľských pomerov v poľnohospodárskom a lesnom extraviláne podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v prvkoch územného systému ekologickej stability, s maximálnym využitím pôvodných (domácich) druhov rastlín,

- 4.6 podporovať v podhorských oblastiach zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu ohrozeného vodnou eróziou,
- 4.9 v oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny,
  - 4.9.7 pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability uplatňovať:
    - 4.9.7.1 hospodárenie v lesoch tak, aby bol zabezpečený priaznivý stav biotopov a biotopov druhov ako i priaznivý stav časti krajiny, v chránených územiach najmä v kategóriách ochranných lesov a lesov osobitného určenia,
    - 4.9.7.2 ochranu poľnohospodárskej pôdy pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty), a hospodárením zabezpečiť priaznivý stav biotopov a biotopov druhov ako i priaznivý stav časti krajiny,
    - 4.9.7.3 prispôbenie trasovania dopravnej a inej technickej infraštruktúry ochrane prvkov ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich funkčnosť a homogénnosť, v prípade potreby nevyhnutného umiestnenia tejto infraštruktúry do územia biocentra umiestniť ju prioritne do okrajových častí biocentra,
    - 4.9.7.4 eliminovanie stresových faktorov pôsobiacich na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných emisií, znečisťovanie vodných tokov a pod.), systémovými opatreniami,
  - 4.9.12 zosuvné územia a staré banské diela zohľadňovať pri využívaní územia,

5 V oblasti dopravy

- 5.3 chrániť koridory ciest I., II. a vybraných úsekov III. triedy, ich preložiek a úprav vrátane prejazdnych úsekov dotknutými sídlami na:
  - 5.3.43 statných cestách III. triedy z dôvodu ich rekonštrukcie,

6 V oblasti vodného hospodárstva

6.1 v záujme zabezpečenia zdrojov pitnej vody,

- 6.1.1 chrániť a využívať existujúce a zdokumentované zdroje pitnej vody s cieľom zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov,
- 6.1.2 zabezpečiť ochranu záujmových území veľkokapacitných vodných zdrojov (VVZ) Tichý Potok, Lukov, Jakubany, Nižná Jablonka, Adidovce, Hanušovce nad Topľou,
- 6.1.3 zvyšovať podiel využívania úžitkovej vody pri celkovej spotrebe vody v priemysle, poľnohospodárstve, vybavenosti a pri spotrebe na bývanie,
- 6.1.4 zavádzať opatrenia na znižovanie strát vody,
- 6.1.5 od plošne veľkých stavebných objektov a spevnených plôch riešiť samostatné odvedenie dažďových vôd a nezaťažovať tak čistiarné odpadových vôd, presadzovať technické riešenia na aspoň čiastočné, resp. sezónne zadržanie týchto vôd v riešených lokalitách pre zlepšenie mikroklimy okolitého prostredia,

6.2 chrániť priestory na líniové stavby,

6.2.3 v oblasti skupinových vodovodov na

- 6.2.3.21 prepojenie vodovodu Krivany-Torysa-Šarišské Dravce-Bajerovce,

6.2 rezervovať plochy a chrániť koridory (kanalizácie)

- 6.3.1 pre stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Prednostne realizovať kanalizačné siete v sídlach ležiacich v pásmach ochrany využívaných zdrojov pitnej vody, v ochranných pásmach minerálnych a liečivých vôd. Výstavbu kanalizačných sietí ako verejnoprospešných stavieb konkretizovať v územnom pláne obce,
- 6.3.2 zabezpečiť kvalitu vypúšťania vyčistených odpadových vôd v zmysle požiadaviek stanovených súčasne platným nariadením vlády SR č. 296/2005 Z. z.
- 6.3.3 zabezpečiť postupné znižovanie zaostávania rozvoja verejných kanalizácií za rozvojom verejných vodovodov,
- 6.3.4 v rozhodovacom procese posudzovať investičnú a ekonomickú náročnosť navrhovaných kanalizačných sústav a čistiarní odpadových vôd z dôvodu optimalizácie prevádzkových nákladov pre pripojených užívateľov,

6.5 vodné toky, meliorácie, nádrže

- 6.5.1 na tokoch, kde nie sú usporiadané odtokové pomery, komplexne revitalizovať vodné toky s protipovodňovými opatreniami, so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami,
- 6.5.2 na upravených úsekoch tokov vykonávať údržbu s cieľom udržiavať vybudované kapacity,
- 6.5.3 s cieľom zlepšiť kvalitu povrchových vôd a chrániť podzemné vody realizovať výstavbu nových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd a rozšírenie a intenzifikáciu existujúcich ČOV a rekonštrukciu existujúcich kanalizačných sietí,

- 6.5.4 zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií, pri úpravách tokov využívať vhodné plochy na výstavbu poldrov s cieľom zachytávať povodňové prietoky,
- 6.5.5 zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať primerané protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastaveného územia miest a obcí a ochranu pred veľkými prietokmi (úpravy tokov, ochranné hrádze a poldre /.
- 6.5.6 venovať pozornosť úsekom bystrinných tokov v horských a podhorských oblastiach, na ktorých treba budovať prehrádzky s cieľom znížiť eróziu a zanášanie tokov pri povodňových stavoch bez narušenia biotopu,
- 6.5.7 vykonať protierózne opatrenia na príľahlej poľnohospodárskej pôde a lesnom pôdnom fonde,
- 6.5.8 v rámci revitalizácie tokov zachovať priaznivé životné podmienky pre ryby, zoobentos a fytobentos,
- 6.5.14 vytvárať priestory v území pre výstavbu rybníkov a účelových vodných nádrží,
- 6.5.18 vylúčiť akúkoľvek navrhovanú výstavbu v inundačných územiach vodných tokov v zmysle zákona o ochrane pred povodňami,
- 6.5.19 vo vhodných lokalitách zriaďovať menšie viacúčelové vodné nádrže a prehrádzky a podporovať obnovenie zaniknutých vodných plôch, s vhodným spôsobom zachytenia a využitia dažďovej vody z povrchového odtoku zo spevnených plôch novej zástavby priamo na mieste, prípadne vhodný spôsob infiltrácie dažďovej vody tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente,

7 V oblasti zásobovania plynom a energiou, telekomunikácie

7.3 v oblasti využívania obnoviteľných energetických zdrojov,

- 7.3.1 podporovať výstavbu zdrojov energie využívajúcich obnoviteľné zdroje a pri ich umiestňovaní vychádzať z ekonomickej, sociálnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia, historického stavebného fondu so zohľadňovaním špecifik jednotlivých subregiónov.
- 7.3.4 neumiestňovať veterné parky a veterné elektrárne:
  - 7.3.4.2 v biocentrách a biokoridoroch ÚSES na regionálnej a nadregionálnej úrovni,
  - 7.3.4.3 v okolí vodných tokov a vodných plôch v šírke min. 100 m, v okolí regionálnych biokoridorov min. 100 m, pri nadregionálnych hydrických biokoridoroch min. 200 m (odstupové vzdialenosti na konkrétnej lokalite VE spresní ornitológ v procese EIA),

7.4 v oblasti telekomunikácií a informačnej infraštruktúry

- 7.4.1 vytvárať podmienky na rozvoj globálnej informačnej spoločnosti na území Prešovského kraja skvalitňovaním infraštruktúry informačných systémov.

8 V oblasti hospodárstva

8.1 v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja

- 8.1.3 diverzifikovať odvetvovú ekonomickú základňu obcí a miest, podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,
- 8.1.4 zabezpečovať rozvoj a skvalitnenie infraštruktúry komunikačných systémov,

8.2 v oblasti priemyslu a stavebníctva

- 8.2.1 pri rozvoji priemyslu a stavebníctva vychádzať z ekonomickej, sociálnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia, historického stavebného fondu so zohľadňovaním špecifik jednotlivých subregiónov a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny,
- 8.2.3 chrániť funkčné plochy priemyselnej výroby 4. kategórie pre zriaďovanie priemyselných zón a priemyselných parkov v potenciálne vhodných lokalitách podľa územnotechnických a územnoplánovacích podkladov do potvrdenia ich opodstatnenosti v územných plánoch obcí,
- 8.2.4 podporovať v územnom rozvoji regiónu využitie existujúcich priemyselných areálov a areálov bývalých hospodárskych dvorov (hnedé plochy) pre účely zriadenia priemyselných zón a

priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov, chrániť priestory ložísk vyhradených nerastov, určené dobývacie priestory a evidované chránené ložiskové územia,

- 8.2.5 podporovať rozvoj tradičnej remeselnej výroby, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti podporujúce rozvoj vidieka,

8.3 v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- 8.3.1 podporovať diverzifikáciu poľnohospodárskej produkcie a formy obhospodarovania pôdy na základe rôznorodosti produkčného potenciálu územia a klimatických podmienok,
- 8.3.3 zabezpečiť protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy s využitím vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability,
- 8.3.5 neproduktívne a nevyužiteľné poľnohospodárske pozemky zalesňovať a pri zalesňovaní využívať pôvodné (domáce) druhy drevín,
- 8.3.6 podporovať doplnkové formy podnikania na báze tradičných remesiel ako využitie surovín z produkcie poľnohospodárskej a lesnej výroby vo vidieckych sídlach s voľnou pracovnou silou, s cieľom znížiť hospodársku depresiu najmä v oblastiach s vyšším stupňom ochrany prírody,
- 8.4 v oblasti odpadového hospodárstva
- 8.4.1 nakladanie s odpadmi na území kraja riešiť len v súlade so schváleným Programom odpadového hospodárstva SR, Prešovského kraja a jeho okresov,
- 8.4.2 uprednostňovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, zvýšiť účinnosť separovaného zberu a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických nástrojov a legislatívnych opatrení,
- 8.4.3 riešiť s výhľadom do budúcnosti zneškodňovanie odpadov v kraji na skládkach vyhovujúcich technickým podmienkam, s orientáciou na existujúce a plánované regionálne skládky,
- 8.4.6 zabezpečiť postupnú sanáciu, resp. rekultiváciu uzatvorených skládok odpadu a starých environmentálnych záťaží,
- 8.4.9 podporovať výstavbu zariadení na dotriedňovanie, zhodnotenie, kompostovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov v obciach,
- 8.4.10 implementáciou zákona o obaloch znížiť zneškodňovanie odpadov z obalov a zvýšiť ich zhodnotenie,
- 8.4.11 vytvárať podmienky pre spaľovanie odpadov vrátane odpadov živočíšneho pôvodu.

II. Verejnoprospešné stavby

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

2 V oblasti vodného hospodárstva

- 2.1 pre navrhované veľkokapacitné vodné zdroje – povrchové zdroje a ich ochranné pásma
- 2.1.1 zdroj vody Tichý Potok (okres Kežmarok),
- 2.2 prevod vody Poprad - Torysa (kategória C) na trase Poprad - Kučmanovský potok - Torysa,
- 2.2.1 stavby pre úpravu a revitalizáciu vodných tokov, meliorácií a nádrží,
- 2.2.1.1 stavby protipovodňových ochranných hrádzí a úpravy profilu koryta,
- 2.2.1.2 poldre, zdrže, prehrádzky a malé viacúčelové vodné nádrže pre stabilizáciu prietoku,
- 2.9 stavby protipovodňových ochranných hrádzí a úpravy profilu koryta,
- 2.10 poldre, zdrže, prehrádzky a malé viacúčelové vodné nádrže pre stabilizáciu prietoku,
- 2.11 stavby viacúčelových vodných plôch,

6 V oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva

- 6.3 stavby civilnej ochrany obyvateľstva,
- 6.3.1 zariadenia na ukryvanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia,

6.3.2 zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia.

9 V oblasti životného prostredia

- 9.1 stavby na ochranu pred prívalovými vodami – ochranné hrádze a úpravy vodného toku, priehrádzky, poldre a viacúčelové vodné nádrže,
9.2 stavby na účely monitorovania stavu životného prostredia.

10 V oblasti odpadového hospodárstva

- 10.3 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie, recykláciu odpadov a materiálového a energetického zhodnotenia všetkých druhov odpadov.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

c) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Obec Torysa sa nachádza v okrese Sabinov v Prešovskom kraji. Leží západne od mesta Lipany na hornom toku rieky Torysa, na severnom okraji Bachurne, časti Spišsko-šarišského medzihoria. S centrom obvodu, Lipanmi, má dobré cestné spojenie s dostatkom autobusových spojov. Lipany poskytujú pre obyvateľov Torysy vyššiu občiansku vybavenosť, pracovné príležitosti, dopravné služby, sčasti možnosť odbytu výrobkov, výrobné spolupráce a pod. Rozvoj mesta Lipany a formovanie kooperačných vzťahov s ním môžu mať pre ďalší rozvoj obce stimulujúci význam.

Torysa leží mimo hlavné urbanistické, dopravné a technické osi s výnimkou vodohospodárskych sietí - obcou vedú hlavné zásobovacie rady Prešovského skupinového vodovodu, v jej katastri sa nachádza časť vodných zdrojov tejto vodohospodárskej sústavy.

Obec plní v území funkciu obytno-výrobnú. Torysa je miestom bývania občanov pracujúcich prevažne mimo sídlo. Doplňková výrobná funkcia sa viaže na základnú poľnohospodársku výrobu a prevádzky charakteru výrobných služieb odbytovo orientované prevažne mimo obec. Sídlo je zároveň lokálnym dopravným uzlom cestnej dopravy.

V ďalšom období bude naďalej hlavnou funkciou obce funkcia obytno-výrobná. Je však potrebné podporiť rozvoj výrobné funkcie, aby sa posilnila ekonomická základňa obce a zvýšil počet pracovných miest. Nové pracovné príležitosti je potrebné vytvárať v oblasti služieb a malovýroby založenej na spracovaní miestnych surovín alebo výrobné kooperácii.

Novou, rozvojovou funkciou v území bude funkcia rekreačná. V juhozápadnej časti katastra obce, pod vrchom Homôlka, je oblasť, ktorá má predpoklady pre rozvoj podhorského strediska dennej a koncomtyždňovej prímestskej rekreácie. Rekreačná funkcia sa môže rozvíjať v rámci rozvoja širšieho rekreačného územia Spišsko-šarišského medzihoria medzi Sabinovom, Lipanmi a Braniskom, kde bude tvoriť jeho najsevernejšiu časť. Táto funkcia súvisí s využívaním výrazného prírodného rekreačného potenciálu územia a funkciou toku rieky Torysa ako regionálneho biokoridoru.

d) Širšie vzťahy a rozvoj záujmového územia

Záujmovým územím vidieckeho sídla sú katastrálne územia okolitých obcí, lebo so susediacimi obcami sa navzájom ovplyvňujú koooperačnými väzbami. Spoločné využívanie potenciálu územia obcou Torysa a okolitými obcami sa rozvíja najmä v oblasti technickej infraštruktúry týmto spôsobom:

- spoločným využívaním vodných zdrojov Prešovského skupinového vodovodu - postupným rozšírením zásobovania pitnou vodou z tohto systému aj obcí Šarišské Dravce, Poloma a Oľšov, výhľadovou výstavbou vodárenskej nádrže Tichý Potok
- pokračovaním výstavby skupinovej kanalizácie s ČOV Torysa /Torysa, Oľšov, Š.Dravce, Brezovica, Brezovička, výhľadovo Poloma, Nižný a Vyšný Slavkov/
- plynofikáciou územia s VTL regulačnými stanicami pri obci Torysa a Krivany.

Obce kooperujú aj vo využívaní občianskej vybavenosti /napr. 2.stupeň ZŠ, zdravotné strediská, obchodná sieť a služby/. Treba všemožne podporovať vznik výrobných - ekonomických kooperačných vzťahov. Najvhodnejším základom je možnosť spracovávanía miestnych poľnohospodárskych a lesných produktov a nerastných surovín. V riešenom území sú zásoby riečnych štrkov a tehliarskych

hlín, ich občasné spracovanie pre miestnu potrebu má už tradíciu, je potrebné previesť ho aspoň na malovýrobnú formu.

Vzájomná spolupráca obcí v tomto území má aj inštitucionálnu základňu v Hornotoryskom združení obcí v rámci ZMOS. V rámci tohto združenia je možné organizovať podporu existujúcich aj nových foriem spolupráce.

Novou funkciou, ktorú bude vhodné rozvíjať vzájomnou kooperáciou, je rekreačná funkcia, viazaná najmä na horské územie Bachurne /kataster obcí Torysa, Vysoká, Ďačov, Nižný a Vyšný Slavkov/ a východný okraj Levočských vrchov /Brezovica, Brezovička, Poloma, Nižný a Vyšný Slavkov/. V katastri Torysy sa môže vytvoriť rekreačné stredisko Cibřiny, ďalšie obce môžu kooperovať v oblasti ubytovania a rekreačných služieb formou agroturistiky.

e) Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania

Obec Torysa sa urbanisticky vyvíja ako hromadné cestné sídlo s novodobým jadrom tvoreným areálom Obecného úradu, základnej a materskej školy a nákupného strediska. V urbanistickom pôdoryse obce je priestorovo a funkčne stabilizované vybavenostné centrum obce a obytné plochy, výrobná zóna a športová zóna. Kataster je vhodne rozčlenený na zastavané územie a poľnohospodársku krajinu s výrazným prírodným prvkom riekou Torysa a vloženými plochami vodných zdrojov.

Urbanistická koncepcia vychádza z potreby vymedziť plochy na výstavbu bytov pre prirodzený a migračný prírastok obyvateľstva i znižovanie obložnosti bytov, rozvoj vybavenosti obce, vytvorenie plošnej rezervy pre rozvoj výrobnú-skladovej zóny pre možnosť vytvárania pracovných príležitostí a založenie rekreačnej zóny obce. Zachováva sa a rozvíja existujúce základné zónovanie obce na jej centrálnu spoločensko - obslužnú zónu, obytné zóny, športovú a výrobnú zónu. Riešenie je založené na stabilizácii vybavenostného centra obce, rozvíjaní obytnej zástavby využívaním nezastavaných plôch najmä v okrajových častiach obce a stabilizácii výrobných plôch pôvodných výrobných areálov.

Centrum obce tvorí zóna občianskej vybavenosti. Rozvoj občianskej vybavenosti v centre bude tvorený rekonštrukciou a rozširovaním existujúcich objektov a dostavbou objektu sociálnych služieb pre seniorov. Centrum bude dotvorené dokončením úprav verejných priestranstiev na jeho okrajoch, najmä na nábreží Torysy a Kučmanovského potoka.

Pôvodne vymedzené lokality na novú výstavbu sú zväčša zastavané a aj preto v poslednom období dochádza aj k živeľnej a neskoordinovanej výstavbe v záhradách pôvodnej zástavby. Záujem o výstavbu pretrváva a preto je potrebné stanoviť koncepciu ďalšieho rozvoja obce. Obytná zóna sa bude rozvíjať novou výstavbou v plánovaných lokalitách na okrajoch obce ale aj zástavbou v nadmerných záhradách v zastavanom území obce, najmä v lokalite Na dzedzine. V územnom pláne je navrhnutá aj plocha pre výstavbu ďalších nízkopodlažných bytových domov formou dostavby ucelenej zóny vedľa existujúcich bytovkách pri hospodárskom dvore. V súčasne zastavanom území obce budú postupne zastavované voľné preluky v existujúcej zástavbe.

Pre vytvorenie podmienok na rozvoj podnikateľských aktivít, ktoré majú priniesť do obce pracovné príležitosti, sú súčasťou urbanistickej koncepcie rozvoja obce aj výrobnú-skladové areály, riešené v nadväznosti na areál bývalého hospodárskeho dvoru štátneho majetku.

f) Funkčné využitie územia

Katastrálne územie Torysa má rozlohu 1026 ha. Obec leží vo východnej časti svojho katastra, ktorý zabíha z údolia Torysy po jeho úbočiach a na južnej strane až po hrebeň okrajového chrbta Bachurne.

Základné funkčné členenie katastrálneho územia obce vychádza z existujúceho stavu využívania územia, prírodných podmienok a potenciálu územia. V severnej, východnej a západnej časti katastra, ktoré ležia na svahoch mierne stúpajúcich z údolia Torysy, prevláda orná pôda a trvalé trávne porasty s výskytom krajinej zelene najmä v erózných ryhách a pôvodných medziach. Je to poľnohospodársky prevažne veľkovýrobné využívané územie s vhodným členením na ornú pôdu a trvalé trávne porasty. Južná časť katastra leží na strmších svahoch Homôlky a preto je využitá na lúky a pasienky. V údolí

Torysy sú vybudované vodné zdroje – studne s vymedzenými ochrannými pásmami I.stupňa – patriace do sústavy Prešovského skupinového vodovodu (PSV). V severnej časti katastra je vybudovaný aj samostatný vodný zdroj pre obec Šarišské Dravce. Celé územie je vodohospodársky významné, katastrom obce vedú viaceré vodovodné rady PSV. Celá západná časť katastra leží v II.ochrannom pásme vodných zdrojov.

Urbanistická koncepcia člení kataster obce na tri základné zóny. V severnej časti katastra, t.j.severne od cesty III/543053 Lipany - Brezovica, je územie s najkvalitnejšími ornými pôdami, preto je určené na poľnohospodársku činnosť - hospodárenie na ornej pôde. Stredná časť južne od menovanej cesty po tok rieky Torysa je územie určené na urbanizáciu, t.j. zastavanie. Územie južne od toku rieky má horský charakter, jeho hlavnou funkciou bude pasienkárstvo, novou rozvojovou funkciou rekreácia. Rozvoj celého rekreačného priestoru horského masívu Bachurne sa zakladá na prirodzene fungujúcom rekreačnom zázemí miest Lipany a Sabinov s podielom návštevnosti aj z miest Prešov a Košice. Lesno-lúčna krajina a nevelmi náročný hornatinový terén poskytujú základné pomienky pre prímestskú dennú a víkendovú rekreáciu. Význam a atraktivita každého rekreačného územia však rastie s jeho vybavenosťou a teda šírkou ponuky pre potenciálnych rekreatantov. Pre optimálny rozvoj prímestskej rekreácie v tomto území je potrebné koordinovať postup všetkých obcí, v katastroch ktorých sú už založené rekreačné oblasti /Renčišov, Lipovce, Dubovica/, ale aj vytváranie nových rekreačných stredísk a rekreačných aktivít v katastroch ostatných obcí. Ich vzájomným prepojením rek.trasami pri zachovaní funkčných špecifík môže vzniknúť územný systém stredísk prímestskej i pobytovej rekreácie. Rekreačná oblasť pri obci Torysa má predpoklad byť podhorským strediskom letnej i zimnej rekreácie, založenom na vytvorení rekreačnej funkcie rybníkov pre letnú rekreáciu, lyžiarskych vlekov pre zimnú rekreáciu a celoročných bežeckých tratí, dobudovaní ubytovacích kapacít s celoročnou prevádzkou, ako aj dobudovaním turistických a cyklistických trás spájajúcich túto oblasť s ostatnými rekreačnými oblasťami v širšom okolí. Špecifikom tejto rek. oblasti môže byť celoročná prevádzka a vysoký komfort daný dostupnosťou kompletnej technickej infraštruktúry /elektrina, voda, kanál, plyn/. Základom urbanistickej koncepcie rozvoja samotnej obce je potreba zabezpečiť ďalší proporcionálny rozvoj všetkých funkčných zložiek sídla v súlade s jeho funkciou v území, rastom počtu obyvateľov a pracovných síl pri dôraze na tvorbu a ochranu životného prostredia. Zásadným princípom je usmernenie rozvoja obce na vhodné plochy v nadväznosti na súčasne zastavané územie a vhodné využitie prírodného potenciálu územia.

Základnou funkciou sídla je funkcia obytnej zóny s prevládajúcim typom bývania v rodinných domoch. Rozvoj tejto funkcie je preto hlavnou časťou riešenia územného plánu. V súlade s rozvojom bývania je potrebné rozvíjať súvisiace funkčné zložky - občiansku a technickú vybavenosť, pracovné príležitosti, a zvyšovať kvalitu životného prostredia.

Urbanistický rozvoj sídla je limitovaný terénnymi danosťami územia, spôsobom jeho užívania a podmienkami vytvorenými technickou infraštruktúrou. Údolná niva rieky Torysa vytvára v tomto území terasu jasne vymedzenú z juhu svahmi Bachurne a zo severu terénnou eróznou hranou. V tomto priestore sa bude rozvíjať pásová štruktúra zástavby sídla, ktorá bude optimálne využívať potenciálne zastaviteľnú šírku doliny. Dôležité je dodržiavať navrhnuté funkčné zónovanie v rámci urbanizovaného pásu a rešpektovanie a dotvorenie prvkov územného systému ekologickej stability vo voľnej krajine.

Rozvoj jednotlivých základných funkčných zón sídla je stanovené takto:

- bývanie sa bude rozvíjať na území riečnej terasy zahusťovaním zástavby v súčasne zastavanom území a novou výstavbou smerom ku futbalovému ihrisku
- občianska vybavenosť bude dotvárať obslužné a spoločenské centrum obce a zónu služieb na mieste mechanizačného dvora
- výrobná zóna sa bude rozvíjať na východnom okraji obce v nadväznosti na hospodársky dvor Poľnospolu.

g) Riešenie bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

g.1) Obyvateľstvo a bytový fond

Obec Torysa je stredne veľké vidiecke sídlo s počtom obyvateľov 1514 v septembri 2012 podľa údajov Obecného úradu. Počet obyvateľov obce mierne stúpa od začiatku 90-tych rokov 20.storočia a v roku 2010 prekročil hranicu 1500.

Tento fakt je priaznivo ovplyvnený polohou a funkciou sídla v území a demografickou skladbou obyvateľov. Demografická skladba je mierne progresívna, ale obec rastie aj prísťahovalectvom spojeným s výstavbou nových domov. Na stabilizáciu obyvateľstva priaznivo vplyva vybavenosť obce, dobrá dopravná dostupnosť obvodového sídla Lipany a aspoň malá vlastná hospodárska základňa obce. Trend rastu počtu obyvateľov obce je v súlade s postavením sídla a s jeho funkciou podľa koncepcie rozvoja územia stanovenej v ÚPN VÚC Prešovský kraj a sú predpoklady pre jeho udržanie

aj v budúcich rokoch. Hlavnou rozvojovou funkciou na území sídla je funkcia obytná, doplnkovou výrobná. Na základe uvedených skutočností v územnom pláne je potrebné počítať s trvalým nárastom počtu obyvateľov založeným na prirodzenom prírastku obyvateľstva aj migráciou do sídla.

Návrh územného plánu bude vychádzať z nasledovného predpokladaného vývoja počtu obyvateľov:

Rok	1991	2001	2011	2012	2020	2030
Počet obyvateľov	1255	1381	1505	1514	1650	1780

Na základe uvedeného predpokladu vývoja počtu obyvateľov a všeobecného trendu znižovania obložnosti bytov je potrebné vychádzať z nasledujúcej potreby počtu bytov v návrhovom období:

Rok	2001	2011	2020	2030
Počet obývaných bytov	384	309	410	556
Obložnosť (obyv./byt)	3,6	4,87	4,02	3,2

Pri tomto vývoji bude obec pod úrovňou priemeru okresu (r.2001 bol 4,20 obyvateľa na 1 byt) aj kraja (3,73 v roku 2001), ale bude značne zaostávať najmä za priemerom Európskej únie (2,5 ob./byt v roku 2001). Tento predpokladaný vývoj môže byť prekonaný vplyvom väčšej investičnej akcie v obci alebo okolí, vytvárajúcej väčší počet pracovných príležitostí a podporujúcej výstavbu bytov. Obec môže pre väčšiu výstavbu rodinných domov ponúknuť rezervné plochy na lokalite Roveň. Tieto plochy sú vo výkrese urbanistického riešenia vyznačené ako rezervné plochy pre IBV.

Pre stanovenie celkovej potreby výstavby nových bytov je k prírastku 252 bytov potrebné pripočítať náhradu za nevyhovujúci bytový fond (105 bytov, z toho 44 neobývaných) - predpokladáme ich postupnú plynulú náhradu v návrhovom období do r. 2030. V územnom pláne je navrhnuté nahradiť ich väčšinou výstavbou na pôvodných pozemkoch.

Celková potreba výstavby bytov v období :

do roku 2020	151 b.j.
2020 - 2030	201 b.j.
-----	
celkom	352 b.j.

V obci je navrhnutá výstavba prevažne rodinných domov. Formou bytových domov je navrhnutá výstavba 32 bytov ako doplnenie zástavby bytových domov pri hospodárskom dvore, alternatívne v lokalite Roveň pri Kučmanovskom potoku. Výstavba rodinných domov na nových plochách sa bude rozvíjať takto :

- v nadmerných záhradách pôvodnej zástavby v centre obce (Na dzedzine) formou výstavby novej ulice /34 RD/
- dostavbou novej ulice pozdĺž už realizovanej kanalizácie vedúcej ku hosp.dvoru /Rybničky - 11 RD/ a na západnom okraji pôvodného areálu hosp.dvora /7 RD/
- zástavbou lokality Rovinky na západnom okraji obce smerom ku futbalovému ihrisku /139 RD/
- výstavbou sociálnych bytov v lokalite Lačnov pre sociálne slabých rómskych občanov /30 RD/
- výstavbou novej ulice na okraji záhrad pravobrežnej časti obce /70 RD/ a za radovou zástavbou /19 RD/

Prestavbou na pôvodných pozemkoch a v rozptyle ako dostavba prelúk po celej obci je možnosť výstavby 24 rodinných domov.

V územnom pláne je takto vyznačená v návrhovom období výstavba celkom 334 rodinných domov. Je to o 14 RD viac, ako predpokladaná potreba výstavby, ale prevyšujúci počet navrhnutých RD je potrebné chápať ako rezervu vymedzenú z týchto dôvodov:

- a) nie je možné predpokladať úplné zastavenie niektorej z vymedzených lokalít vzhľadom na existujúce majetkové vzťahy a rôznosť záujmov vlastníkov pozemkov
- b) nie je možné presne odhadnúť záujem o migráciu do a zo sídla, ktorá závisí od mnohých faktorov, ako napr. počet pracovných príležitostí, kvalita dopravy, postup dobudovania technickej infraštruktúry v obci, majetkové vzťahy
- c) nestálosť štátnej bytovej a všeobecne investičnej politiky v súčasnosti a ich možné zmeny v období platnosti ÚPN.

Časť potenciálnych plôch pre výstavbu je zahrnutá do územného plánu v návrhovom období, ostatné tvoria územnú rezervu pre výstavbu v neskoršom období. Rezervou pre výstavbu bytov na súčasne zastavanom území sú aj strechy objektov občianskej vybavenosti a existujúcich bytových domov, kde je možné vytvárať podkrovné byty v strešných nadstavbách.

g.2) Občianska vybavenosť

Obec je vzhľadom na počet obyvateľov občianskou vybavenosťou vybavená pomerne dobre. Existujúce zariadenia majú dostatočnú, niektoré až nadštandardnú kapacitu. Napriek tomu je niekoľko druhov zariadení, ktoré je vhodné v obci doplniť. Telocvičňa ako objekt pre organizovanú aj neorganizovanú telovýchovnú činnosť bude vybudovaná pri škole v priamej väzbe na školský areál, aby ju mohli využívať žiaci v rámci výuky a ostatní občania v čase po vyučovaní. V lokalite Lačnov je potrebné vybudovať pobočku miestnej materskej a základnej školy pre narastajúci počet žiakov. V obci je potrebné vytvoriť aj základný druh zariadenia pre seniorov – dom sociálnych služieb, obsahujúci denný stacionár a dom s opatrovateľskou službou. Chýba aj aspoň menšie ubytovacie zariadenie penziónového typu, ktoré môže vzniknúť nadstavbou niektorého objektu v centre obce, v agroturistickom areále bývalého mlyna alebo vrekreačnej zóne. Pre rozvoj kultúrnych a spoločenských akcií je potrebné vybudovať amfiteáter, najvhodnejšie na okraji rekreačného areálu.

Existujúce zariadenia občianskej vybavenosti vytvárajú ucelenú zónu v centre obce, čo je potrebné zachovať a rozvíjať. Centrum obce bude dotvorené výstavbou objektu sociálnych služieb na východnom okraji námestia, obsahujúcich denné priestory na prízemí a bývanie na poschodí. Ubytovací penzión môže vzniknúť ako samostatná stavba alebo ako nadstavba (podkrovie) niektorej z budov v centre obce. Ubytovanie turistického typu môže vzniknúť aj v areáli futbalového ihriska. Výstavba amfiteátra je navrhnutá na juhozápadnom okraji obce, medzi ňou a navrhovaným rekreačným areálom Cibryny, kde sú pre jeho výstavbu vhodné terénne podmienky.

Samostatná zóna obchodu a služieb je na ploche bývalého mechanizačného dvora Poľnospolu, kde sú okrem obchodných zariadení /stavebniny/ aj výrobné služby /stolárstvo/.

Ihriská pre deti a mládež sú vybudované v centre obce a na plochách zelene pozdĺž rieky Torysa, kde sú dostupné všetkým vekovým kategóriám. Športové využitie sa predpokladá aj v navrhovanom rekreačnom areáli Cibryny západne od obce, a to najmä kúpanie a rybolov v lete a korčuľovanie a lyžovanie v zime /možné ďalšie doplnkové aktivity/. Športové plochy v rekreačnom areáli budú doplnené prevádzkovým objektom so základným vybavením /bufet, WC, zázemie personálu/.

V obci treba podporiť aj ďalší rozvoj občianskej vybavenosti formou živností vykonávaných či ako hlavné alebo ako vedľajšie zamestnanie a využívajúce priestory v rodinných domoch alebo pôvodných hospodárskych budovách na súkromných pozemkoch. Týka sa to najmä rôznych služieb pre obyvateľstvo a výrobných služieb. Ich umiestnenie v obytných zónach je však limitované tým, že nesmú rušiť a znečisťovať okolie a priestory, v ktorých sa budú vykonávať, musia spĺňať príslušné normy a predpisy /hygienické, požiarne, bezpečnosti pri práci a pod./. Je potrebné podporovať najmä ich umiestňovanie v centre obce a zóne služieb na mieste pôvodného mechanizačného strediska alebo na ploche bývalého hospodárskeho dvora. Pre rozvoj služieb je navrhnutá aj výstavba ďalšieho objektu za zdravotným strediskom.

Nové kapacity občianskej vybavenosti v ÚPN Torysa :

1.Dom sociál.sluzieb	750 m ² úž.pl.	4800 m ² pozemku
2.Polyfunkčný objekt	800 m ² úž.pl.	1600 m ² pozemku
3.Telocvičňa	315 m ² č.úž.pl.	400 m ² úž.pl.
4.Detské ihriská	1577 m ² upr.pl.	2208 m ² pozemku
5.Penzión	8 lôžok	64 m ² úž.pl.
6.Prírodné kúpalisko	min.0,5 ha vodnej plochy	
7. Materská a základná škola Lačnov	6 tried	500 m ² úž.pl.

g.3) Výroba a sklady

Obec Torysa je výrazne zamestnanecké sídlo s veľkou dochádzkou za prácou mimo sídla, prevažne do miest Lipany a Prešov, ale aj do zahraničia (ČR).

Vlastná ekonomická základňa je stabilizujúcim prvkom osídlenia. Zároveň je potrebné umožniť rozvinúť podnikateľské aktivity samotným občanom obce, najmä v začiatkoch za výhodnejších podmienok ako v Lipanoch alebo v okresnom meste. V ÚPN je preto nutné vytvoriť územnotechnické podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti v obci.

Výrobné zariadenia v obci budú vytvárať ucelenú zónu na východnom okraji obce, jej základom je bývalý poľnohospodársky dvor Poľnospolu. Výrobný areál na východnom okraji obce má vhodné podmienky (polohu, terénne podmienky, dopravný prístup), preto v územnom pláne je navrhnutý na ďalší rozvoj. Z hľadiska priestorových podmienok je tu možný rozvoj aj ďalších menších výrobných a skladových areálov. Rozvojové plochy sú vymedzené aj medzi hospodárskym dvorom a potokom Hanovec /Olšovský potok/, pri rieke Torysa v okolí ČOV a na okraji hospodárskeho dvora, kde sú voľné, nezastavané plochy. Pre rozvoj tejto zóny je navrhnutá nová miestna komunikácia, začínajúca pri vstupe do areálu Poľnospolu a vedená po jeho východnom a južnom okraji. Táto komunikácia

sústredí obslužnú nákladnú dopravu výrobných a skladových areálov mimo obytné ulice, do ktorých bude pre nákladné vozidlá vjazd zakázaný.

Pre väčšiu stabilitu ekonomickej základne je potrebné ju čo najviac diverzifikovať. Preto je potrebné v sídle podporiť aj nové druhy výrobných činností. Veľkú pozornosť treba venovať vytvoreniu podmienok na rozvoj podnikateľských aktivít využívajúcich miestne zdroje /poľnohospodárske produkty, tehliarsku hlinu, riečne štrky/ a potenciál územia /rekreácia/.

g.4) Rekreácia, kúpeľníctvo a cestovný ruch

Juhozápadne od obce, na riečnej terase pri rieke Torysa (lokalita Kvákov) a na severozápadných svahoch pod kótou Čelo (Cibriny), je územie vhodné na rozvoj lokálneho podhorského strediska zimnej a letnej rekreácie. V lokalite Kvákov je možné využiť prírodné danosti na vytvorenie vodných plôch vytvorených usmernou ťažbou riečnych štrkov na pravom brehu Torysy, ktoré by po úprave okolia mohli slúžiť v lete na kúpanie a v zime na korčuľovanie. Na priľahlých svahoch (lokalita Cibriny) je možné vybudovať lyžiarske vleky pre menej náročných lyžiarov. V tomto priestore môžu mať východisko i cieľ turistické, bežecké a cyklistické trasy vedené v bližšom i vzdialenejšom okolí. Všetky tieto rekreačné aktivity môžu využívať spoločné, vhodne umiestnené objekty - parkovisko, prevádzkovú budovu /šatne, občerstvenie, WC, strojovňa lyž.vleku/. Tieto zariadenia môžu v lete slúžiť aj ako vybavenie autocampingu. V lokalite Cibriny na okraji navrhovanej rekreačnej zóny je možné vybudovať chatovú osadu. Riešenie tejto zóny doporučujeme prehĺbiť formou urbanistickej štúdie alebo územného projektu zóny.

Priamo v obci je možné rozvíjať cestovný ruch formou agroturistiky. Na tento účel je vhodný aj zachovaný areál mlynu v juhozápadnej časti obce. Pre ubytovanie na súkromí je možné využiť staršie, najmä neobývané objekty alebo neobývané podkrovia. Pre návštevníkov je potrebné pripraviť rekreačné aktivity - tu okrem športových a rekreačných zariadení v obci a v navrhovanej rekreačnej oblasti je potrebné vytvoriť širšie rekreačné zázemie v okolitom území a ponuku ďalších služieb pre návštevníkov aj v katastrach okolitých obcí. Rozvoj cestovného ruchu môže byť spoločnou aktivitou regionálneho združenia obcí.

h) Vymedzenie zastavaného územia obce

Návrh nového vymedzenia zastavaného územia obce je vyznačený v grafickej časti územného plánu, vo výkrese „Komplexný urbanistický návrh“. Tvorí ho súčasne zastavané územie obce rozšírené o plochy navrhovanej výstavby, t.j. všetky existujúce a navrhované funkčné plochy priamo súvisiace so stavbami pre bývanie, občiansku a technickú vybavenosť, rekreáciu a výrobu v samotnej obci. Hranica je vedená prevažne po majetkoprávných hraniciach podľa grafickej časti ROEP.

Na základe nového vymedzenia zastavaného územia môže Obecný úrad spracovať potrebný návrh na vydanie rozhodnutia Katastrálneho úradu o určení intravilánu obce.

i) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Pásma hygienickej ochrany, obmedzujúce výstavbu obytných, školských a zdravotníckych stavieb, sú stanovené okolo týchto zariadení:

Výrobno-skladovacia zóna	100 m
cintorín	50 m – platí zákaz umiestňovania budov
ČOV	100 m

Ochranné pásma vodných zdrojov sú zakreslené v grafickej časti územného plánu, vo výkresoch č. 2,3 a 5.

j) Riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne osobitné zariadenia pre obranu štátu a jeho ozbrojené zložky.

V obci je zriadená požiarňa zbrojnica a dobrovoľný požiarly zbor. Najbližší verejný požiarly útvar je v okresnom meste Sabinov.

Pre ochranu zastavaného územia pred povodňami nie sú v obci vybudované dostatočné ochranné zariadenia alebo stavby. Torysa je síce v intraviláne obce upravená, nie je to však dostatočné opatrenie proti riziku zaplavenia obce privalovou vodou. Je potrebné upraviť aj ostatné miestne toky. V grafickej časti je vyznačené záplavové územie, v ktorom je neprípustná výstavba objektov a ďalších prekážok zabraňujúcich odtoku vody pri vysokých vodných stavoch do doby úpravy príslušného úseku toku alebo vybudovania iných ochranných opatrení, ktorým môže byť aj výstavba vodárenskej nádrže Tichý Potok.

V obci Torysa je dlhodobým problémom ochrana zastavaného územia pred privalovými vodami z okolitých svažitéch pozemkov. V erózných ryhách na severnom okraji obce boli vybudované ochranné prehrádzky, na severných svahoch Homôlky južne od obce aj záchytné priekopy a zasakovacie pásy. Tento systém ochrany pred povrchovými vodami je potrebné dobudovať a doplniť zvýšením podielu krajinej zelene najmä vo vyššie položených častiach katastra.

k) Ochrana prírody a tvorba krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

V obci Torysa je málo plôch verejnej zelene ale dostatok plôch súkromnej zelene. Hlavný podiel na rozlohe zelene v sídle bude mať naďalej zeleň súkromných záhrad a obytná zeleň rodinných domov. Malá výmera plôch verejnej zelene v obci je vyvážená dostatkom lúk a krajinej zelene v okolí obce.

17.1. Územný systém ekologickej stability

Dotvorenie krajinej zelene je navrhnuté v riešení miestneho územného systému ekologickej stability /Ekoland Prešov, 1993/. Ním stanovené koncepčné zásady sú premietnuté do návrhu krajinej a sprievodnej zelene v katastri obce a znátornené aj v hlavnom výkrese územného plánu.

Riešené územie je z hľadiska ekologickej stability v pomerne dobrom stave. V južnej časti katastra prevládajú lúky a pasienky, ktoré sú značne podobné s prirodzenými lúčnymi spoločenstvami. Časť plôch je zarastená prirodzeným náletom krovín, časť aj náletom drevín /prevažuje červený smrek/. V severnej časti katastra prevláda orná pôda s nedostatkom krajinej zelene. Čiastočné plochy líniovej zelene sú pozdĺž vodných tokov. Najvýznamnejším krajinným biologickým prvkom v riešenom území je nadregionálny hydrický biokoridor - tok rieky Torysa, ktorý je osou celého regiónu. Lokálnymi biocentrami sú plochy náletovej zelene na svahoch Homôlky, navrhnuté na zmenu na plochy lesa. Najväčší podiel v skladbe drevín majú mať buk, lipa a jedľa.

Návrh miestneho ÚSESu navrhuje doplnenie kostry ekologickej stability územia výsadbou líniovej krajinej zelene. Je to najmä obnova sprievodnej zelene pozdĺž vodných tokov a výsadba biokoridorov a zasakovacích pásov na poľnohospodárskych plochách. Dosiahne sa tým vytvorenie ekosystému poľnohospodárskej krajiny a zlepšenie lokálnej územnej stability. Vytvoria sa tým refúgiá pre flóru a faunu na biotopoch, ktoré sú dnes nadmerne antropicky ovplyvňované a zabráni erózii pôdy. Ďalšie línie krajinej zelene prepájajú zeleň v zastavanom území a zeleň v extraviláne obce. Výsadba krajinej zelene je zaradená medzi verejnoprospešné stavby.

V katastri obce sa nenachádzajú žiadne vyhlásené chránené územia alebo prvky sústavy NATURA 2000. Celé územie sa nachádza v prvom stupni ochrany prírody. Na severnom okraji katastra sa nachádzajú travinno-bylinné (Lk1,6510), na južnom okraji lesné (Ls5.1,9130) biotopy národného a európskeho významu.

17.2. Zeleň v sídle

VEREJNÁ ZELEŇ

V obci sú hlavné plochy sadových úprav v centre obce, na ploche pred nákupným strediskom a v okolí budovy Obecného úradu. Výsadba stromov má byť doplnená zahustenými výsadbami krovín, kvetinovými plochami, voľnými trávnatými plochami a malou architektúrou - lavičkami, stojanmi na bicykle, plagátovým stĺpom a pod.

Ostatné plochy verejnej zelene v okolí vodných tokov majú mať prírodno-krajinný charakter. Pri výsadbe sa majú uplatniť výlučne domáce dreviny podľa skladby prirodzených ekosystémov /tzv.jaseňová jelšina - jelša, jaseň, breza, osika, vrba, topoľ, lipa, hrab, javor/. V týchto plochách môžu byť umiestnené ihriská a rekreačné plochy pre deti a mládež.

Vzrastlá zeleň bude základným kompozičným a priestorotvorným prvkom aj rekreačného územia. Tu je nutné zásadne uprednostniť prírodné kompozície s prevahou lúk doplnených nižšími drevinami a krovinami.

Pri všetkých sadových úpravách a výsadbe krajinej zelene treba pripraviť odborne spracované sadové projekty a dodržať pôvodnosť vysádzovaných druhov v súlade s ekotypom každej lokality.

SÚKROMNÁ ZELEŇ

Zeleň na pozemkoch rodinných domov je čo do rozlohy rozhodujúcim druhom zelene v zastavanom území. Mala by byť členená na tri funkčné časti: okrasnú zeleň predzáhradok, obytnú zeleň a hospodársku zeleň. Vhodnému stvárneniu predzáhradok s vylúčením pestovania zeleniny v nich treba venovať veľa pozornosti a osvetovej práce. Je potrebné propagovať aj budovanie plôch obytnej a rekreačnej zelene pri rodinných domoch s cieľom skvalitniť životné podmienky ich obyvateľov.

I) Riešenie verejného dopravného a technického vybavenia

I.1) Doprava a dopravné zariadenia

Obec Torysa leží na ceste III/543053 Lipany-Brezovica v správe PSK, ktorá je dopravnou osou celého územia západne od mesta Lipany. Táto cesta je prepojená cestným horským prechodom s obcou Bijacovce a tvorí vedľajší cestný ťah z regiónu Šariš na Spiš /okres Levoča/, ktorý denne využíva cca 1000 vozidiel. Pri Spišskom Podhradí sa tento ťah napája na cestu I/18, tu je aj prístup na diaľnicu D1 v križovatke Behárovce alebo Jablonov - po jej dobudovaní dopravný význam cesty III/543053 ešte vzrastie.

Na východnom okraji obce je križovatka, v ktorej z cesty III/543053 odbočuje severným smerom cesta III/533006 Torysa - Olšov. Blízko centra obce sa na cestu III/543053 napája cesta III/533004 Torysa - Krásna Lúka - Plavnica, ktorá je vedľajším cestným ťahom do okresu Stará Ľubovňa.

Obec Torysa je teda miestnym cestným dopravným uzlom medziregionálnych ciest III. triedy. Prejavuje sa to aj v dobrom autobusovom spojení s obvodným centrom Lipany, lebo cez obec prechádza viacero pravidelných liniek SAD. V obci sú 3 obojstranné zastávky, ale nemajú všetky vybudované zastavovacie pruhy.

Sčítanie dopravy bolo realizované v r.2010 na 3 sčítacích úsekoch, z ktorých najväčšia intenzita dopravy bola v úseku Torysa-Krivany - III/543053 a to 3135 vozidiel za deň, z toho 356 (11,4%) nákladných. V úseku Torysa-Brezovica bolo nameraných 1450 vozidiel. Intenzita dopravy na úseku cesty III/533004 v úseku Torysa-Šar.Dravce bola 1409 vozidiel. Na ceste III/533006 v úseku Torysa-Olšov sa sčítanie nekonalo.

Cesta III/5332 vedie severným okrajom obce, má šírku 8-9 m, čo zodpovedá ceste kategórie MS 9/50. Ostatné cesty III. triedy sú mimo zastavané územie široké 7,0 m. Križovatky sú úrovňové, upravené smerovými ostrovčekmi. Riešenie križovatky ciest III/5332 a III/5336 je nevyhovujúce, preto je navrhnutá jej prestavba na okružnú križovatku, ktorej štvrtým ramenom bude vjazd na parkovisko pri cintoríne.

Na cesty III. triedy sa v obci napájajú miestne obslužné komunikácie, ktorých povrch je väčšinou živičný, v nevyhovujúcom stave. Šírkovo nevyhovujúce sú najmä prístupy k objektom postaveným v hĺbke tzv. uličiek, ktorých šírka je len 2,5-3,0 m. V obci sú aj rodinné domy, ktoré nemajú vôbec prístup z verejnej komunikácie.

Odvodnenie št. ciest je dažďovou kanalizáciou pod chodníkmi, ktorá ale nie je plne funkčná kvôli čiastočnému zaneseniu. Miestne komunikácie sú odvodnené do priekop, dažďová kanalizácia je vybudovaná len v úsekoch, kde sú chodníky.

Pri návrhu základného komunikačného systému /ZÁKOS/ sa vychádzalo z potreby doriešenia miestnych komunikácií z hľadiska sprístupnenia všetkých rodinných domov už vybudovaných aj novonavrhovanej IBV, odstránenia bodových závad a zlepšenia odvodnenia komunikácií.

Navrhované riešenie základného komunikačného systému - ZÁKOSu

Úsek cesty III. triedy č.543053 Lipany – Brezovica v prieťahu obcou Torysa je vybudovaný ako cesta kategórie MZ 9/50 s obojstrannými chodníkmi a zrekonštruovanou dažďovou kanalizáciou. Cesty III/543053 a III/533004 Torysa – Plavnica sú navrhnuté v kategórii B3-MZ 8/50 s odvodňovacími priekopami. Križovatky ciest III. triedy sú navrhnuté ako úrovňové podľa STN 73 6102. Križovatku ciest III/53053 a III/533004 pri cintoríne je potrebné prebudovať na okružnú.

Hlavná miestna obslužná komunikácia v centre obce, kde sa nachádza jej občianska vybavenosť, je zrekonštruovaná na kategóriu C2-MO 8/40 s obojstranným chodníkom a parkoviskom oproti Obecnému úradu.

V nadmerných záhradách v časti obce medzi Obecným úradom a hospodárskym dvorom (tzv.Dzedzinske zadky), kde je najviac tzv. uličiek, navrhuje sa vybudovanie novej miestnej komunikácie kategórie C3-MO 7/30 s jednostranným chodníkom, a prístupové uličky k jednotlivým pôvodným objektom zaradiť do kategórie D1 ako zjazdne chodníky. Túto novú ulicu je potrebné s hlavnou cestou spojiť ešte aspoň jednou prepojovacou komunikáciou (C3-MO 6,5/30) a aspoň jedným peším prepojením k autobusovej zastávke ku rieke Torysa.

Na komunikáciu C3-MO 8/40 vedúcu okolo ihriska za Obecným úradom sa napája ďalšia komunikácia kategórie C3-MO 8/40 pozdĺž rieky Torysa. Na túto cestu naväzuje komunikácia kategórie C3-MO 8/40 smerujúca k ČOV, okolo hosp.dvora a navrhovaných výrobných areálov. Táto komunikácia je určená pre obslužnú nákladnú dopravu výrobnéj zóny. Na ňu naväzuje účelová komunikácia navrhovaná pre potreby hospodárskeho dvora, ktorá vedie cez brod na rieke Torysa na južnú stranu obce, kde sa spája s ďalšou účelovou komunikáciou vedúcou na pasienky na svahoch Homôlky.

Systém komunikácií v časti obce ležiacej na pravom brehu rieky Torysa je založený na zbernej miestnej komunikácii kategórie C3-MO 8/40 vedúcej súbežne s riekou a miestnych komunikácií

kategórie MZ 8, MO 7 a MO 5, ktoré sa na ňu napájajú. Vzhľadom na možnosť individuálnej bytovej výstavby na okrajových pozemkoch je navrhnutá v tejto časti na konci existujúcich záhrad miestna komunikácia kategórie C3-MO 7/30 a výhľadovo ešte jedna miestna komunikácia tej istej kategórie s napojením na MZ 8 a to kategóriou C3-MO 5/30. Taktiež v tejto južnej časti obce sa nachádzajú tzv. uličky, ktoré navrhujeme zaradiť do kategórie D1. Rekreačná oblasť bude sprístupnená miestnou komunikáciou C3-MO 7/40 a účelovou komunikáciou vedúcou po nábreží Torysy.

V juhozápadnej časti obce na lokalite Rovinky, medzi súčasne zastavaným územím a futbalovým ihriskom, kde sa navrhuje individuálna bytová zástavba, sú navrhované komunikácie kategórie C3-MO 8/40 a C3-MO 7/40.

Na zlepšenie prepojenia západnej časti obce s jej strednou a východnou časťou sa vybuduje nové premostenie Kučmanovského potoka, čím sa umožní východo-západné prepojenie aj mimo cesty III.triedy.

Na severozápadnej strane obce sa nachádza kostol a cintorín. Navrhuje sa tu zriadenie nových parkovísk za kostolom. Účelová komunikácia vedená okolo cintorína bude premenená na miestnu komunikáciu kategórie C3-MOK 7,5/30.

Na cestu III/533006 Torysa-Oľšov sa napája účelová komunikácia vedúca na bývalú skládku odpadov, ktorá zostáva jako účelová hospodárska poľná cesta. V lokalite Lačnov sa plánuje výstavba domov pre rómovských občanov. Miestne komunikácie v tejto zóne sú navrhované ako C3 MO 7/40 s jednostranným chodníkom a D1 5/40. Do tejto časti sa majú presťahovať aj Rómovia z okolia križovatky, čím sa zruší nevyhovujúca účelová komunikácia vedúca krátko pozdĺž cesty III/543053 a zároveň sa vyrieši bodová závrada na križovatke Torysa-Oľšov.

Autobusové zastávky navrhujeme zriadiť tri, obojstranné, so zastavovacími pruhmi. Prvá je navrhnutá v centre obce tak, aby bol na nej možný nástup aj výstup na trase Brezovica - Lipany a Šar.Dravce - Torysa. Druhá je navrhnutá za križovatkou na Oľšov v smere od mesta Lipany a tretia pred odbočkou miestnej komunikácie ku futbalovému ihrisku (pre novonavrhovanú IBV).

HROMADNÁ DOPRAVA

Hromadná doprava osôb je zabezpečovaná t.č. podnikom SAD Prešov na linkách vedúcich po cestách III. triedy cez Torysu do ďalších obcí ležiacich severozápadne od Lipian. Zabezpečuje dopravu do zamestnania a za vyššou vybavenosťou v Lipanoch alebo v okresnom sídle. V územnom pláne je navrhnutá úprava súčasných zastávok pri hospod. dvore vybudovaním zastávkových pruhov, krytých prístreškov a bezprašných chodníkov. Zároveň je navrhnutá výstavba tretej zastávky na ceste III/543053, a to pri napojení miestnej komunikácie sprístupňujúcej lokalitu navrhovanej IBV pri futbalovom ihrisku. Zastávky je potrebné vybaviť architektonicky vhodnými prístreškami a chodníkmi vedúcimi ku miestnej komunikácii.

ODSTAVNÉ A PARKOVACIE PLOCHY

Odstavné a parkovacie plochy sú navrhnuté pri zariadeniach občianskej vybavenosti vrátane rekreačných zariadení.

Parkovanie v obytných zónach sa predpokladá na pozemkoch rodinných a bytových domov.

V centre obce Torysa sú vybudované parkoviská pre existujúce objekty občianskej vybavenosti, ďalšie budú vybudované v rámci výstavby ďalších zariadení. Dobudovať je potrebné parkoviská pri kostole.

V rekreačnej oblasti pribudnú ďalšie novonavrhované parkoviská. Záchytné parkovisko s kapacitou min.30 miest sa vybuduje pri lyžiarskych vlekoch a bude slúžiť ako parkovisko aj pre letné zariadenia /kúpanie/.

DOPRAVNÉ ZARIADENIA

Na východnom okraji obce vedľa cesty III/543053 je navrhnutá plocha na výstavbu malej čerpacej stanice pohonných hmôt, slúžiacej pre oba smery. Predpokladá sa ČS s dvoma až tromi výdajnými stojanmi a dvojzmennou prevádzkou.

V rekreačnej oblasti budú vybudované lyžiarske vleky vo svahu ku kóte Čelo. Doporučujeme ako prvý vybudovať menší, detský vlek, návazne dlhší vlek pre ostatných lyžiarov. Vybraná lokalita umožňuje vybudovať aj umelé zasnežovanie. menší vlek je možné vybudovať aj priamo nad zastavaným územím obce a prepojiť ho s vlekmí pod Čelom po hrebeni Homôlky.

V obci existuje malý autoservis, vybudovaný adaptáciou objektov v zóne rodinných domov. Pri potrebe väčšej kapacity zariadenia je nutné umiestniť ho mimo plochy bývania, v obchodno-obslužnom areáli na ploche bývalého mechanizačného strediska alebo v podnikateľskej zóne na pôvodnom hospodárskom dvore.

PEŠIE PLOCHY A KOMUNIKÁCIE

Pešie komunikácie sú navrhované ako chodníky pozdĺž miestnych komunikácií a ako samostatné pešie trasy v centre obce pri OcÚ, pozdĺž rieky Torysa, ku kostolu a na cintorín, ako aj do plánovanej rekreačnej oblasti. Pre zlepšenie prístupu na pravý breh Torysy sú navrhnuté aj ku lávkam pre peších. Chodníky pozdĺž komunikácií majú mať šírku minimálne 2,0 m, samostatne vedené chodníky (napr. v zeleni) min. 1,5 m.

Súvislejšie pešie plochy sú vybudované v centre obce, väčšiu časť chodníkov okolo miestnych komunikácií ešte vybudovať treba. Pešie plochy a komunikácie doporučujeme budovať spevnené, kryté zámkovou dlažbou. V plochách zelene je možné budovať ich ako bezprašné s povrchom z drobného kameniva. Všetky pešie plochy a komunikácie budú stavané ako bezbariérové podľa Vyhl.č.532/2001 Z.z.

Systém peších komunikácií v obci doplní systém turistických trás v širšom okolí. Z obce je potrebné vyznačiť trasu vedúcu na vrch Homôlka a napájajúcu sa ďalej na turistické značkované chodníky v oblasti Bachurne.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Terénne danosti riešeného územia obce Torysa sú veľmi vhodné pre rozvoj cyklistiky. Miestne komunikácie s výnimkou prieťahu cesty III/543053 sú vďaka nízkej intenzite dopravy vhodné pre využitie cyklistami. Pre pohyb cyklistov do centra obce mimo túto cestu z východnej strany bude slúžiť navrhovaná miestna komunikácia cez Dzedzinské zadky, zo západnej strany lávka cez Kučmanovský potok, existujúca miestna komunikácia ku bývalému mechanizačnému stredisku a nadväzujúca cesta vedúca cez Rovinky ku futbalovému ihrisku.

Všetky verejné priestranstvá a objekty služieb budú vybavené stojanmi na bicykle.

Pre cyklistiku budú slúžiť aj účelové a poľné cesty v extraviláne. Pre možnosť budovania cyklotrasy je osobitne vhodné okolie rieky Torysa – už dnes z obce do susednej Brezovice vedú po oboch stranách toku poľné cesty, ktoré je možné vyznačiť ako cykloturistický okruh. Vybudovať je potrebné cyklotrasu pozdĺž rieky od ČOV do Krivian, najvhodnejšie po ľavobrežnej hrádzi, ktorá by ochránila priľahlé pozemky pred povodňami a meandrovaním rieky. Táto koncepcia je zhodná s navrhovaným trasovaním Toryskej cyklomagistrály, ktorá má viesť pozdĺž rieky z Prešova do Brezovice a Torysiak, s odbočkami z obce Torysa na Šambron a Starú Ľubovňu a z Brezovice do Brutoviec, kde sa napojí na Spišskú cyklomagistrálu.

Táto trasa bude na území obce využívať už existujúce účelové a miestne komunikácie a mosty, dobudovať treba len mostík cez potok Hanovec. Niektoré úseky aj v extraviláne môžu byť vybudované formou spevnených viacúčelových účelových komunikácií.

I.2) Vodné hospodárstvo

ZÁSOBOVANIE VODOU

Obec má vybudovaný od r. 1982 verejný vodovod, ktorý je súčasťou "Prešovského skupinového vodovodu" (PSV).

Rieka Torysa a jej prítoky vytvárajú údolnú nivu, v ktorej sú podzemné a povrchové zdroje vody a sú v nej trasované tri prírodné potrubia pre "Prešovský skupinový vodovod". Prírodné potrubia sú vedené sčasti súbežne, sčasti v samostatnej trase, a každé predstavuje samostatný systém, čo do systému riadenia a prevádzky ako aj výškového usporiadania. Mesto Prešov je zásobované zo Skupinového vodovodu Vyšný Slavkov - Prešov DN 350 a 400, trasovaným vedľa cesty Brezovica - Lipany, ktorý bol uvedený do prevádzky r. 1949, zo Skupinového vodovodu Brezovica - Prešov DN 600, ktorý bol uvedený do prevádzky v r. 1970 a zo Skupinového vodovodu Tichý Potok - Prešov DN 800, uvedeného do prevádzky v roku 1982. Prírodné potrubia Brezovica - Prešov DN 600 a Tichý Potok - Prešov DN 800 sú trasované na ľavom brehu rieky Torysa a slúžia výlučne k zásobovaniu mesta Prešov. Pre zásobovanie obce Torysa slúži prírodné potrubie Skupinového vodovodu Vyšný Slavkov - Prešov DN 350, trasované severne nad obcou. Z prírodného potrubia DN 350 mm cez odbočku je voda privádzaná do vodojemu Torysa vybudovanom severne nad obcou, na kóte dna 457,00 m n.m. Voda z vodojemu je zásobovacím potrubím DN 150 privádzaná do centra obce a cez rozvodné potrubia DN 150 a 100 materiál liatina a DN 110 materiál PVC gravitačne zásobuje jestvujúce objekty v I. tlakovom pásme v požadovanom množstve a tlaku.

Nad obcou na ľavom brehu Torysy je vybudované záchytné územie Brezovica IV pozostávajúce z 3 vŕtaných studní, z ktorých je voda privedená do zbernej studne a prírodným potrubím DN 400 privedená do Torysy a cez rozdeľovaciu komoru prepojené na prírodné potrubia PSV DN 600 a DN 800. Druhé záchytné územie je vybudované na pravom brehu Torysy. Záchytné územia majú oplotené PHO 1⁰ a stanovené PHO 2⁰.

Sústava PSV má dostatočné zdroje pre návrhové obdobie. Jako nový vodný zdroj má byť výhľadovo vybudovaná vodárenská nádrž Tichý Potok.

Návrh koncepcie technického riešenia :

Jestvujúci verejný vodovod Torysa je vyhovujúci. Pre zabezpečenie dodávky požiarnej vody je potrebné rekonštruovať jestvujúcu vodovodnú sieť DN 80 na odporúčanú DN 110 podľa STN 75 5401.

Pre navrhovanú zástavbu navrhujeme vybudovať rozvodné potrubie DN 110 napojené na jestvujúce potrubia tak, aby na základe urbanistického riešenia bolo max. zaokruhané tak, aby spoľahlivo v I. tlakovom pásme zásobovalo jestvujúce a navrhované objekty.

Trasy navrhovaných vodovodných potrubí budú vedené v zelenom pásme alebo v chodníku.

Navrhovanú koncepciu technického riešenia pozri výkres.

Výpočet potreby vody

Špecifická potreba vody je určená podľa Vyhlášky MŽP SR č. 684 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií, kde pre vybavenosť bytov s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom sa uvažuje s potrebou $135 \text{ l.os}^{-1}.\text{d}^{-1}$. Pre občiansku a technickú vybavenosť obce počítame s potrebou $25 \text{ l.os}^{-1}.\text{d}^{-1}$.

Počet obyvateľov: výhľad 1780 obyv.

Spotrebisko	Počet obyvateľov	Špecifická potreba vody g_o	Priemerná potreba vody Q_p			Maximálna denná potreba vody Q_m			Maximálna hodinová potreba vody Q_h		
	M										
	osoby		l/os/d	m^3/d	m^3/hod	l/s	m^3/d	m^3/hod	l/s	m^3/d	m^3/hod
Torysa	1780	160	284,80	11,866	3,30	456,19	18,98	5,28	820,22	34,17	9,49

Vodný zdroj

Pre zásobovanie pitnou vodou je potrebné zabezpečiť, na základe vypočítanej maximálnej dennej potreby, vodný zdroj s výdatnosťou **min. $5,28 \text{ l.s}^{-1}$** .

Obecný vodovod je napojený na vodojem Torysa, do ktorého priteká voda z prameňa Vyšný Slavkov (výdatnosť 95-110 l/s) Prešovského skupinového vodovodu. Tento zdroj je pre potreby obce vyhovujúci.

Akumulácia vody

$$V_{\min} = Q_m \times 0,6 = 273,71 \text{ m}^3$$

Vybudovaný zemný vodojem objemu 400 m^3 na kóte dna 462,00 m n. m., bude kapacitne postačovať aj pre návrhové obdobie.

Posúdenie daného územia I. tlakové pásmo :

Kóta dna zemného vodojemu 400 m^3 462,00 m n.m.

Kóta min. zástavby 418,00 m n.m.

Kóta max. zástavby 440,00 m n.m.

Podľa uvedeného voda zo zemného vodojemu objemu 400 m^3 bude zásobovať gravitačne jestvujúcu a navrhovanú zástavbu v potrebnom množstve a hydrodynamickom tlaku.

Potrebný hydrodynamický tlak (min.) :

Pre 2 podlažnú zástavbu 0,12 Mpa.

Ochranné pásma :

Podľa STN 75 5401 čl. 3. odporúčané ochranné pásmo vodovodného potrubia je 2,0 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany.

Posúdenie zásobovacieho potrubia :

DN 150 mm prepraví $Q = 7$ l/s pri $v = 0,40$ m/s.

Ochranné pásma :

Podľa STN 75 5401 čl. 3. odporúčané ochranné pásmo vodovodného potrubia je 2,0 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany.

Verejnoprospešné stavby :

Zahrňujú vybudovanie rozvodného potrubia DN 110 v novej zástavbe.

Plánované a uvažované zámery:

Vodovod je nový a gravitačne zásobuje jestvujúce objekty pitnou a úžitkovou vodou v I. tlakovom pásme v požadovanom množstve a tlaku a má kapacitné rezervy pre uvažované rozšírenie.

ODKANALIZOVANIE

Úvod :

Obec má vybudovanú verejnú skupinovú splaškovú kanalizáciu s prečerpávaním, ktorá je zaústená do mechanicko-biologickej čistiareň odpadových vôd (M-B ČOV) uvedenej do prevádzky r. 1993.

Dažďové vody z intravilánu sú odvádzané priekopami, rigolmi a dažďovou kanalizáciou, ktoré sú zaústené do potokov.

Torysa má vybudovanú verejnú splaškovú kanalizáciu, ktorej kostru tvorí stoka "A" DN 400 mm, do ktorej sú zaústené aj splaškové kanalizácie z obcí Brezovica a Šarišské Dravce. Na splaškovej kanalizácii sú na prečerpávanie splaškových vôd vybudované dve čerpacie stanice (ČS). ČS č.2 je vybudovaná nad sútokom Torysy a Kučmanovského potoka. ČS č. 1 je vybudovaná pred M-B ČOV a prečerpáva odpadové vody do M-B ČOV.

Mechanicko - biologická čistiareň odpadových vôd (M-B ČOV) je vybudovaná na juhovýchodnom okraji obce na ľavom brehu Torysy, do ktorej sú vypúšťané vyčistené odpadové vody.

M-B ČOV Torysa je typu HYDROTECH pre 3 500 EO a skladá sa zo vstupnej čerpacej stanice, lapača tukov, vyrovnávacej nádrže, 4 samostatných liniek biologického čistenia, 3 zásobných nádrží kalu, chloračnej nádrže, egalizačnej nádrže a z jednotiek dvojstupňovej filtrácie.

Parametre vyprojektovanej M-B ČOV typ HYDROTECH pre 3 500 EO:

	1. etapa	2. etapa
	2 linky	4 linky
priemerný denný prítok Q_{24} :	437,5 m ³ /d	875,5 m ³ /d
	18,2 m ³ /h	36,5 m ³ /h
	5,1 l/s	10,9 l/s
Maximálny prítok Q_{max}	54,7 m ³ /h	109,4 m ³ /h
Minimálny prítok Q_{min}	10,9 m ³ /h	21,9 m ³ /h
Zaťaženie BSK ₅	113,4 kg/d	227,5 kg/d
Nerozpustné látky	131,2 kg/d	262,5 kg/d

Celková účinnosť čistenia odpadových vôd :

Kvalita odpadovej vody na : vstupe výstupe účinnosť

koncentrácia BSK₅ : 260 mg/l 5 mg/l 98,1 %

koncentrácia neroz.lát: 300 mg/l 5 mg/l 98,3 %

V projektovej dokumentácii počítali s denným prietokom

$Q_{355} = 0,104$ m³/s a s množstvom BSK₅ = 2,3 mg/l.

Znečistenie vypúšťaných vyčistených odpadných vôd z ČOV :

	pred vypus. odpad. V ô d	vypúšťané odp. vody	po vypustení odpad. v ô d	nárast znečistenia
Q:	104,0 l/s	5,06 l/s	109,06 l/s	5,06 l/s
BSK ₅ :	2,3 mg/l	5,0 mg/l	2,43 mg/l	0,13 mg/l

V rokoch 2008 – 2009 bola ČOV Torysa rekonštruovaná v rámci projektu „Čistá Torysa“ s cieľom zvýšenia kapacity a modernizácie technologických zariadení. V súčasnosti sú na ňu napojené obce Torysa, Šarišské Dravce, Oľšov, Brezovica, Brezovička, Vysoká a Nižný Slavkov.

Projektové parametre rekonštruovanej ČOV Torysa : počet EO – 8500; priemerné množstvo odpadových vôd $Q_{24} = 14,76 \text{ l/s} = 1275 \text{ m}^3/\text{deň}$; charakteristiky znečistenia OV na prítoku do ČOV – BSK₅ = 400 mg/l, CHSK = 720 mg/l, NL = 267 mg/l, spôsob čistenia –mechanicko-biologický s nitrifikáciou a s kalovým hospodárstvom.

Výpočet množstva a znečistenia splaškovej odpadovej vody

Množstvo odpadových splaškových vôd je na základe STN 75 6101 stanovené z výpočtu potreby vody pre odkanalizovanú lokalitu.

Špecifická potreba vody je určená podľa Vyhlášky MŽp SR č. 684/2006 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií, kde pre vybavenosť bytov s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom sa uvažuje s potrebou $135 \text{ l.os}^{-1}.\text{d}^{-1}$. Pre občiansku a technickú vybavenosť obce počítame s potrebou $25 \text{ l.os}^{-1}.\text{d}^{-1}$.

VÝPOČET POTREBY VODY

Špecifická potreba vody je určená podľa "vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z." z 14.11.2006.

Potreba vody pre obyvateľstvo, technickú a občiansku vybavenosť

Počet obyvateľov:	M
Špecifická potreba vody:	g _o - bytový fond: -podľa vybavenosti bytov 135 l/os/d, - obč. a tech. vybavenosti: -do 1000 obyvateľov 15 l/os/d - obč. a tech. vybavenosti: -nad 1000 obyvateľov 25 l/os/d
Priemerná denná potreba vody:	$Q_p = M \times g_o$
Maximálna denná potreba vody:	$Q_m = Q_p \times k_d$

Prietok splaškových odpadových vôd

Priemerný denný prietok splaškov:	Q_{24}
Priemerný hodinový prietok splaškov:	$Q_{h24} = Q_{24} : 24$
Maximálny denný prietok splaškov:	$Q_d = k_d \times Q_{24}$
Maximálny hodinový prietok splaškov:	$Q_{hmax} = /k_{max} \times k_d \times Q_{24} / : 24$
Minimálny hodinový prietok splaškov:	$Q_{hmin} = /k_{min} \times Q_{24} / : 24$

Spotrebisko	Počet obyva- teľov	Špecifická potreba vody g _o	Priemerný denný prietok splaškov Q ₂₄	Priemerný hodinový prietok splaškov Q _{h24}	Koefficient dennej nerovno- mernosti k _d	Max. denný prietok splaškov Q _d	Koefficient hodinovej nerovno- mernosti		Max. hodinový prietok splaškov Q _{hmax}	Minimálny hodinový prietok splaškov Q _{hmin}
	M						K _{max}	k _{min}		
	osoby	l/os/d	m ³ /d	m ³ /hod		m ³ /d			m ³ /hod	m ³ /hod
Torysa	1780	160	284,80	11,866	1,6	455,68	2,780	0,6	52,78	7,12

Množstvo splaškovej vody:

Q ₂₄ =	284,80 m ³ /d =	11,866 m ³ /hod	= 3,30 l/s
Q _d =	455,68 m ³ /d =	18,99 m ³ /hod	= 5,27 l/s
Q _{hmax} =	52,78 m ³ /h =	14,66 l/s	

Denná produkcia znečistenia podľa BSK, CHSK a NL

BSK₅ = M x 0,060 kg/os/d, CHSK = M x 0,120 kg/os/d, NL = M x 0,055 kg/os/d

Spotrebisko	Počet	Znečistenie		
	obyva- teľov	BSK ₅	CHSK	NL
	M			
osoby	kg/d	kg/d	kg/d	
Torysa	1780	106,80	213,60	97,90

Návrh koncepcie technického riešenia :

Splašková kanalizácia v obci bude dobudovaná vo všetkých existujúcich i navrhovaných častiach zastavaného územia obce.

ODTOKOVÉ POMERY :

Úvod :

Obec **TORYSA** z hydrologického hľadiska spadá do základného povodia č.4-32-04 rieky **TORYSY** a do čiastkových povodií č.4-32-04-027 a -031 rieky Torysy, č.4-32-04-030 Kučmanovského potoka (nazývaný aj Dravčanka) a č.4-32-04-032 potoka Hanovec (nazývaný aj Olšovec).

Rieka Torysa vytvára v katastri obce údolnú nivu v ktorej sú podzemné a povrchové zdroje vody pre "Prešovský skupinový vodovod" (PSV). Rieka Torysa je významným vodárenským tokom.

Obec sa rozprestiera v údolnej nive rieky Torysy medzi riečnym km 98,5 a 100,0 po oboch brehoch rieky a čiastočne okolo Kučmanovského potoka a potoka Hanovec. Rieka Torysa je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, Povodia Bodvy a Hornádu, a v úseku intravilánu obce je neupravená, ale má upravené a stabilizované brehy, ktoré prevedú prietok cca Q₅ (tzv. päťročnej vody). Je vybudovaná čiastočná úprava Torysy nad a pod cestným mostom a spevnenie ľavého brehu pri ČOV v dĺžke 300 m.

Je potrebné upozorniť, že rodinné domy (RD) sú postavené aj v záplavovom území a preto je potrebné vybudovať úpravu Torysy na Q₁₀₀ alebo iné ochranné dielo, ktorým môže byť aj vodárenská nádrž Tichý Potok.

V k. ú. Torysa obce nebolo v zmysle § 46 Zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov doposiaľ orgánom štátnej vodnej správy vyhlásené inundačné územie vodných tokov. V zmysle § 20 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami sa v inundačnom území nesmú umiestňovať stavby taxatívne vymenované týmto zákonom. Do doby vyhlásenia inundačného územia sa vychádza z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami, ktorými sú výstupy z projektu „Skvalitnenie povodňového manažmentu a protipovodňového plánovania v povodí Hornádu na území SR“, financovaného z Nórskeho finančného mechanizmu. V rámci projektu bolo jedným z výstupov aj vynesenie hladiny Q₁₀₀ – ročnej veľkej vody na vodnom toku Torysa v jednotlivých priečných profiloch. Pri návrhoch a výstavbe nových lokalít v blízkosti vodných tokov je samotná výstavba na uvedených lokalitách podmienená umiestnením stavieb mimo inundačné územie, nad hladinu Q₁₀₀ – ročnej veľkej vody, alebo vybudovaním protipovodňových ochranných opatrení.

Kataster obce je odvodnený aj potokom Hanovec evidenčné číslo toku 317, Kučmanovským potokom č.318 a bezmennými pravostrannými prítokmi č. 317/1 a č. 317/2. Toky sú neupravené, iba Kučmanovský potok má vybudované vegetačné kryty brehov, čo je nedostatočné a voda podmyva prahy mosta a betonové prahy krytu brehov. Potoky sú neupravené a zanesené.

Obec má dlhobo problémy s privalovými vodami z okolitých pozemkov, ktoré súvisí s nadmerným odlesnením katastra obce, preto sa v jej katastri postupne realizujú vodozádržné a protierózne opatrenia. Severne nad obcou vedľa prístupovej cesty k vodojemu je nad cestou vybudovaná záchytná priekopa z

melioračných dlaždíc a je zaústená do Kučmanovského potoka. Potoky odvádzajú aj dažďové vody, ktoré sú zachytené priekopami, rigolmi a v centrálnej časti obce aj dažďovou kanalizáciou. Na severnom okraji zastavaného územia obce bolo realizované prehradenie erózných strží a odvedenie zachytených vôd dláždenou priekopou a dažďovou kanalizáciou. Južne od obce, na svahoch Homôlky, boli v erózných ryhách vybudované dva záchytné poldre a sústava zasakovacích pásov.

Návrh koncepcie technického riešenia :

Pre zabezpečenie ochrany intravilánu obce pred prívalovými dažďovými vodami je potrebné vybudovať polovegetačnú úpravu rieky Torysy a potokov na storočnú vodu s prepážkami a zabezpečiť dostatočnú údržbu priekop (rigolov) a dažďovej kanalizácie. V extaviláne je potrebné pokračovať v budovaní vodozádržných opatrení - sústavy zasakovacích pásov a malých poldrov a zalesnení časti pozemkov.

V rámci odvádzania dažďových vôd je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ustanovením § 36 ods. 13 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov a v zmysle požiadaviek NV SR č. 296/2005 Z. z. podľa § 6, t.j. so zabezpečením zachytávania plávajúcich látok.

Ochranné pásma :

Podľa STN 73 6822 odporúčané ochranné pásmo vodných tokov je 6,0 m od upravenej brehovej čiary a 10,0 m od neupravenej brehovej čiary.

Pre potreby opráv, údržby a prípadnej úpravy je potrebné v zmysle § 49 Zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov pozdĺž oboch brehov rieky Torysa ponechať voľný nezastavaný pás šírky 10 m a pozdĺž oboch brehov ostatných uvedených vodných tokov voľný nezastavaný pás v šírke 5 m. Za účelom údržby a zabezpečovacích prác v prípade povodní musí byť správcovi tokov umožnený prístup na pozemky pozdĺž vodných tokov.

Plánované a uvažované zámery:

Kučmanovský potok má byť recipientom pre vyústenie vôd zo štôlne uvažovaného prevodu vôd z rieky Poprad do Torysy /Plaveč – Kučmanovský potok - Torysa/. Vyústenie je plánované medzi obcami Šarišské Dravce a Torysa. V takom prípade bude nutné koryto potoka upraviť pre zvýšený prietok. Z tohoto dôvodu je okolo neho potrebné dodržať 50 m široké ochranné pásmo pre budúce stavebné práce.

Verejnoprospešné stavby :

Zahrnujú vybudovanie úpravy rieky Torysy a potokov Hanovec a Kučmanovský na storočnú vodu a ďalšie etapy výstavby vodozádržných opatrení. Podľa územného plánu VÚC Prešovský kraj je verejnoprospešnou stavbou aj „prevod vody Poprad - Torysa (kategória C) na trase Poprad - Kučmanovský potok – Torysa“.

I.3) Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z kmeňovej 22kW VN linky č.282, ktorej trasa vedie južným okrajom obce po svahoch Homôlky.

V súčasnom období je el. energia pre obyvateľstvo distribuovaná prostredníctvom vzdušnej, z väčšej časti zrekonštruovanej distribučnej siete napájanej z troch trafostaníc:

- TR1 - priehradová 160 kVA, na bývalom hospodárskom dvore
- TR2 - priehradová 160 kVA, pri bývalom mechanizačnom stredisku
- TR3 - priehradová 250 kVA, v centre obce
- TR4- priehradová 250 kVA, pri bývalom mlyne
- TR5- priehradová 160 kVA, pri križovatke ku Oľšovu

Spolu 980 kVA

Trafostanice nepracujú do siete paralelne, je možné zmeniť napájanie jednotlivých úsekov z inej TS zmenou osadenia poistiek v poistkových a rozpojovacích skrinách VRIS, PRIS a RIS.

V obci sú ďalšie dve trafostanice TR-PTS a TR-ČOV, ktoré neslúžia pre napájanie distribučnej siete, zásobujú vodné zdroje a čističku.

Sekundárna sieť ústiaca z transformačných staníc je po zrekonštruovaní na celom území v dobrom stave. Verejné osvetlenie je riešené výbojkovými svietidlami, osadenými na podperných bodoch nn-siete.

13.2. ENERGETICKÁ BILANCIA

Podľa údajov získaných na obecnom úrade a z predchádzajúcich prieskumov vyplýva, že väčšina užívateľov je zaradená do kategórie A., kde sa el.energia využíva len na svietenie a drobné domáce spotrebiče. Asi 50% RD je vybavených el. bojlermi na ohrev TUV. V niekoľkých domoch je inštalované elektrické

vykurovanie. V súčasnosti nie je dostatočná výkonová rezerva v transformačných staniciach zásobujúcich distribučnú sieť.

Keďže sídlo je plynofikované, predpokladáme v návrhovom období odber el.energie v domácnostiach len na svietenie a drobné domáce spotrebiče.

$$P_p = 2,2 \text{ kW} / \text{b.j.}$$

Q = množstvo rodinných domov

S = koeficient súčasnosti odberu

Pre pôvodnú zástavbu:

$$P_{pmax} = Q \times P_p \times S = 309 \times 2,2 \times 0,4 = 271,9 \text{ kW}$$

Pre navrhovanú zástavbu:

	I.etapa	II.etapa	celkom
Kategória A - 100%	t.j 151 b.j.	201 b.j.	352 b.j.
P_{pmax}	132,9 kW	176,9 kW	309,8 kW
$S_{max.byt} = P_{pmax} \times \cos\phi$	132,9 kVA	176,9 kVA	309,8 kVA

Podielové zaťaženie na občiansku vybavenosť - pôvodné zariadenia: 283,7 kVA /podľa P+R/

Podielové zaťaženie na občiansku vybavenosť - nové kapacity:

	P	m	Pd
	(kVA)	(kVA)	(kVA)
1. Dom sociál.služieb	85,0	0,68	57,8
2.Telocvičňa	44,0	0,6	26,4
3. Služby	90,0	0,68	61,2
4.Penzión	28,5	0,6	17,1
5. Materská a základná škola Lačnov	48,0	0,6	28,8

$$S_{vybav} = 191,3 \text{ kVA}$$

Výsledné podielové zaťaženie na nové kapacity:

$$S_{celk} = S_{max.byt} + S_{vybav} = 309,8 \text{ kVA} + 191,3 \text{ kVA} = 501,1 \text{ kVA}$$

Celková bilancia:	pôvodná	I.etapa	II.etapa	m.j.
- bytová výstavba	271,9	404,8	581,7	kVA
- občianska vybavenosť	283,7	366,9	474,0	kVA
Celkom	554,6	771,7	1055,7	kVA

Z uvedenej bilancie vyplýva, že pre nové kapacity je potrebné pre bytovú výstavbu a občiansku vybavenosť posilniť sieť o jednu trafostanicu 250 kVA. Z dôvodu zlepšenia napäťových pomerov a vytvorenia kapacitnej rezervy je navrhnutá výstavba TR6-250 kVA pri futbalovom ihrisku. Napojená bude z VN vedenia vedeného severne od obce, čím dôjde k vyššiemu zabezpečeniu dodávky el.energie do obce. Distribučnú sieť navrhujeme budovať v súlade s § 4 ods.5 vyhl.č.532/2001 Z.z. kábelovú v zemi, verejné osvetlenie na samostatných stožiaroch.

Pre rekreačnú oblasť bude najvhodnejšie vybudovať samostatnú trafostanicu TR 160 kVA umiestnenú optimálne podľa urbanistickej štúdie rekreačnej zóny.

Ochranné pásmo

STN 33 3300 sa stanovuje pre vzdušné 22 kV VN el.vedenie ochranné pásmo v šírke 10 m na každú stranu od krajného vodiča. Kábelové vedenie má stanovené ochranné pásmo 1 m na každú stranu.

ZDROJE ELEKTRICKEJ ENERGIE

Na riešenom území je možné vybudovať menšie zdroje elektrickej energie využívajúce dva miestne zdroje energie. Prvým je vodná energia - v územnom pláne je zahrnutá možnosť výstavby malých vodných elektrární na potrubí Prešovského skupinovému vodovodu. Druhým zdrojom energie je zemný plyn. V rámci plynofikácie územia doporučujeme najmä pri väčších objektoch (zariadenia občianskej vybavenosti) použiť ako zdroje tepla kogeneračné jednotky ako kombinované zdroje tepla a elektrickej energie.

Drobné zdroje el.energie môžu vzniknúť aj využitím fotovoltaických panelov na strechách objektov, najmä väčších strechách objektov občianskej vybavenosti alebo výrobných a skladovacích budovách. Kataster obce nie je vhodným územím na umiestňovanie plošných fotovoltaických elektrární na pôde,

veterných elektrární a malých vodných elektrární na rieke Torysa. Na výrobu elektrickej energie je možné využiť hydrodynamický potenciál vody v potrubíach Prešovského skupinového vodovodu.

I.4) Spoje a telekomunikačné zariadenia

Telefónne siete

Obec Torysa je napojená na pevnú telekomunikačnú sieť z ústredne MTO Šarišské Dravce, ktorá patrí do UTO Sabinov, TTO Prešov. Jednotlivé telefónne vedenia sú ukončené v účastníckych rozvádzačoch, kde cez kábelové závesy sú riešené vzdušné prípojky pre jednotlivých užívateľov.

Pre navrhovaný stav 556 bytov je potrebné zabezpečiť kapacitu na celkový počet 600 telefónnych prípojok, aby bolo možné plné pokrytie obce internetovými pripojeniami aj účastníckymi stanicami pre byty, občiansku vybavenosť aj podnikateľské prevádzky. Technické riešenie zabezpečí poskytovateľ služieb Slovak Telecom alebo iná konkurenčná spoločnosť. Rozvody budú vedené v pôvodných a navrhovaných uliciach, rozvody budú uložené v zemi.

Územie obce je pokryté signálom mobilných operátorov, prijímacia a vysielacia stanica siete Globtel je nainštalovaná pri televíznom prevádzači na vrchu Homôlka. Kvalita signálu je dostatočná.

Príjem TV signálu

Príjem TV signálu zabezpečujú televízne antény a paraboly na strechách jednotlivých obytných a obecných budov. Terestriálny televízny signál v danom území zabezpečuje prevádzač na Homôlke.

Na zabezpečenie šírenia televízneho signálu je v obci možné vybudovať kábelový televízny rozvod uložený v zemi. Prijímaciu stanicu doporučujeme vybudovať na budove Obecného úradu.

Obecný rozhlas

Rozvod rozhlasu je zrealizovaný závesným káblom CYMYz, ktorý je ukotvený na podperných bodoch distribučnej siete NN. Po určitých vzdialenostiach sú na týchto podperných bodoch osadené reproduktory. Rozvody obecného rozhlasu ako aj reproduktory sú pod distribučnou sieťou NN a pod rozvodmi vonkajšieho osvetlenia.

Ovládanie obecného rozhlasu je z rozhlasovej ústredne, ktorá je v budove Obecného úradu. Nové lokality sa napoja na jestvujúci rozvod a ústredňu.

Ochranné pásma:

Podľa STN 73 60 05 je stanovené ochr.pásma pre káble spojového charakteru v šírke 1 m od ostatných sietí uložených v zemi.

I.5) Zásobovanie plynom

Obec Torysa je v súčasnosti plynofikovaná rozvodom zemného plynu naftového. Zásobovaná je z VTL prípojky Pusté Pole - Krivany - Torysa DN160 mm a regulačnej stanice plynu, umiestnenej na okraji lokality Roveň na severozápadnom okraji obce. Z tejto regulačnej stanice je zásobovaná obec Torysa i ďalšie okolité obce - Šarišské Dravce, Brezovica, Oľšov, Poloma a Krásna Lúka. Rozvod plynu po obci je potrubím z extrudovaného polyetylénu DN 110 až DN 50 a tlaku plynu do 1 kPa, t.j. stredotlaku. Samotný rozvod plynu v obci je vedený vedľa miestnych komunikácií. Plyn sa využíva na vykurovanie rodinných domov, na varenie a ohrev teplej vody.

Bilancia potreby plynu :

Bytový fond bude zásobovaný zemným plynom naftovým pre účely vykurovania, prípravy TUV a prípravu jedál. Pri výpočte treba uvažovať s dosiahnutím 85-90% plynofikácie. Pri výpočte spotreby plynu metodikou špecifických spotrieb sa odporúča uvažovať s týmito hodnotami:

Existujúci stav:

a/byt.fond varenie	309 b.j.x0,13 m ³ /h	.....40,17 m ³ /h
b/byt.fond prípr.TVUŽ	309 x 0,2	..... 61,8 -//-
c/byt.f. vykurovanie	309 x 1,5	.....463,5 -//-

Spolu :		565,47 m ³ /hod

Obč. a tech.vybavenosť :	obecný úrad	10,5 m ³ /hod
	základná škola	12,5 m ³ /hod
	materská škola	6,5 m ³ /hod
	klub	1,5 m ³ /hod
	knižnica	0,7 m ³ /hod
ostatná vybavenosť/stolárstvo, komun. služby,far.úrad, pošta, zdr.str. lekáreň, vodárne/		21,5 m ³ /hod

---

Vybavenosť spolu : **53,2 m³/hod**

Celková terajšia potreba plynu pre obec je **618,67 m³/hod.**

Návrh riešenia:

Návrh novej zástavby a infraštruktúry predpokladá doplnenie rozvodov zásobovania plynom v zmysle navrhovaného riešenia vo výkresovej časti pre navrhovanú zástavbu:

Nové lokality bývania a zahustenie voľných priestorov:
- 352 nových bytových jednotiek

POTREBA PLYNU PRE NOVÚ VÝSTAVBU:

- 352 rod. domov x 1,5 m³/h x 0,85 = 448,8 m³ / hod.
  - 1x dom sociálnych služieb x 7,50 m³ /h = 7,50 m³ / hod.
  - polyfunkčný objekt x 7,00 x 7,50 m³ /h = 7,50 m³ / hod.
  - materská a základná škola Lačnov x 10 m³ /h = 10 m³ / hod.
  - 1x penzión x 7,5 m³ /h = 7,50 m³ / hod.
  - 1x telocvičňa x 5,0 m³ /h = 5,0 m³ / hod.
-

Nová výstavba spolu 486,3 m³/hod

Celková potreba plynu pre výhľad: 1104,97 m³/hod

Skutočná potreba bude nižšia, lebo v novej zástavbe postupne rastie podiel nízkoenergetických objektov, čím sa znižujú nároky na vykurovanie budov.

NÁVRH RIEŠENIA ROZVODOV PLYNU:

Vzhľadom na to, že nové rodinné domy ale aj existujúce z hľadiska tepelnotechnických vlastností materiálov aj po zateplení budú energeticky menej náročné na potrebu tepla, je možné predpokladať aj nižšie využitie exist. RS ako aj dimenzií rozvodov plynu.

Miestne plynovody v lokalitách novej výstavby pre rozšírenie plynifikácie budú realizované ako STL rozvody s tlakovou hladinou PN 0,1 MPa a budú vedené v miestnych komunikáciách a chodníkoch.

Prípojky k jednotlivým rodinným domom budú realizované až po vyjadrení k žiadosti o odber plynu a to plynárenským závozom SPP,a.s.– distribúcia plynu.

Navrhované a jestvujúce STL rozvody plynu kapacitne postačujú pre rozvod plynu. Materiál pre nové rozvody distribučných sietí sú plastové potrubia z PE 100., SDR 11 D50 a D 63 vedené v krajnici miestnych komunikácií a v chodníkoch.

Ochranné pásmo (OP):

Podľa Z. z. č. 70/1998, § 27 od stavec (2) ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu alebo iného plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osí plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia takáto:

- 4 m pre plynovody všetkých tlakových úrovní s menovitou svetlosťou do 200 mm.
- 1 m pre plynovody , ktorými sa rozvádza plyn na zastavanom území obce
- 8 m pre technologické objekty (RS).

I.6) Zásobovanie teplom

V obci nie sú a ani sa neplánujú žiadne centrálné zdroje tepla. Všetky objekty - rodinné domy, objekty občianskej vybavenosti i podnikateľské objekty - budú vykurované z lokálnych zdrojov s palivovou základňou zemný plyn naftový alebo biomasa (palivové drevo). Pri zdrojoch tepla s väčším výkonom – napr. v objektoch občianskej vybavenosti - doporučujeme umiestniť kogeneračné jednotky.

I.7) Zariadenia civilnej ochrany

V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne osobitné zariadenia pre ochranu civilného obyvateľstva. V prípade ohrozenia budú na úkrytie obyvateľov po príslušnej úprave využité suterény alebo prízemie rodinných domov, v ktorých budú vybudované jednoduché úkryty budované svojpomocou alebo plynotesné úkryty pre obyvateľov domu. Pri novej výstavbe musia stavby spĺňať požiadavky vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany. Rozmiestnenie úkrytov bude zohľadňovať potrebné dobohové vzdialenosti do 500 m a stavebnotechnický stav budov – objekty pre zriadenie úkrytov musia byť vybudované z pevných materiálov a staticky odolné. Predpokladaná kapacita úkrytov musí byť stanovená tak, aby pokryla minimálne 105% kapacity prislúchajúcej počtu obyvateľov, užívateľov a zamestnancov v objektoch na území obce. Vo výrobných prevádzkach musia byť vytvorené priestory pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov, v obchodoch a zariadeniach služieb pre projektovanú kapacitu návštevnosti a personál, a v budove Obecného úradu pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti. Pasportizáciu úkrytov a spracovanie plánu úkrytia zabezpečuje Obecný úrad.

m) Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

V obci Torysa je stav životného prostredia celkovo dobrý. Územie obce nie je výraznejšie zasiahnuté negatívnymi faktormi zhoršujúcimi životné prostredie. Ďalšie opatrenia zlepšujúce stav ŽP, ktoré sú súčasťou návrhu územného plánu, sú podrobnejšie popísané v ostatných kapitolách. Na tomto mieste uvádzame tento ich súhrn:

19.1. Ovzdušie

Obec je plynofikovaná a s vykurovaním, varením a ohrevom teplej vody na báze zemného plynu sa počíta aj v novonavrhovanej výstavbe. Jako zdroje tepla sa budú využívať aj obnoviteľné zdroje energie – biomasa a slnečná energia.

Na zamedzenie prašnosti v sídle treba dôsledne realizovať navrhovanú výsadbu verejnej a krajinej zelene. Pásma hygienickej ochrany, obmedzujúce výstavbu obytných, školských a zdravotníckych stavieb, sú stanovené okolo týchto zariadení:

Podnikateľská zóna	100 m
Čintorín	50 m
ČOV	100 m

19.2. Voda

Verejná splašková kanalizácia v obci je vybudovaná, s jej dostavbou sa počíta v lokalitách novej výstavby. ČOV Torysa bude naďalej slúžiť pre skupinovú kanalizáciu aj z okolitých obcí, čím sa obmedzí znečistenie vodných tokov na území obce.

19.3. Hluk a vibrácie

Najväčším zdrojom hluku a vibrácií v obci je doprava na ceste III. triedy. Situáciu je možné zlepšiť rekonštrukciou komunikácie zahŕňajúcou šírkové a smerové úpravy a nový kryt vozovky, a realizáciou sadových úprav v jej okolí. Pre novú výstavbu a prestavbu pozdĺž cesty III.tr. je potrebné dodržať normou stanovenú vzdialenosť objektov od komunikácie.

19.4. Tuhé odpady

Tuhý domový odpad z obce v súčasnosti odváža zmluvný partner na skládku TDO mimo územie obce. Skládku, vybudovanú severne od obce, je už uzavretá a rekultivovaná. V územnom pláne sa počíta so zachovaním centralizovaného odvozu odpadov z obce na skládku v súlade s Programom odpadového hospodárstva okresu Sabinov. Všetky rodinné domy a objekty vybavenosti v obci i v budúcej rekreačnej oblasti musia byť preto vybavené smetnými nádobami podľa dohody s organizáciou zabezpečujúcou odvoz.

Pre zníženie množstva odpadov ukladaných na skládku je v obci potrebné zabezpečovať separovaný zber odpadov. Nádoby na separovaný zber je potrebné umiestniť pri obchodných prevádzkach, ale plastovými vrecami na separovaný odpad je potrebné vybaviť všetky domácnosti. V obci je vybudované zberné miesto biologického odpadu, v územnom pláne je na okraji bývalého hospodárskeho dvora navrhnutá výstavba trvalého kompostoviska.

Pre zber veľkorozmerného odpadu navrhujeme vybudovať stanovišťa veľkých kontajnerov pri cintoríne, pri dolnom hosp. dvore a na vhodných miestach v blízkosti súčasnej zástavby.

19.5. Obytné prostredie

V oblasti skvalitňovania prostredia v obytných zónach treba realizovať najmä tieto úlohy:

a, výsadbu verejnej, krajinej a izolačnej zelene podľa zásad stanovených v územnom pláne a podľa odborne spracovaných sadovníckych projektov

b, organizáciou súkromných pozemkov tak, aby boli dostatočné plochy obytnej zelene

c, formou zateplovania objektov, strešných nástavieb a rekonštrukciou a prestavbou objektov zlepšovať fyzikálne vlastnosti a architektonický výzor rodinných domov a objektov vybavenosti.

Pri výstavbe nových obytných zón treba prísne dodržiavať architektonicko-urbanistické regulatívy výstavby pre dosiahnutie kultivovanej zástavby a celého obytného prostredia.

n) Ochrana kultúrno - historických hodnôt

V ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je ne území obce evidovaný rímsko-katolícky kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho s areálom – č.ÚZPF – 386/0, parcelné číslo 1,2,3 – klasicistický empírový. Súčasťou areálu je murovaná zvonica a hodnotná sadovnícka úprava, ktoré Krajský pamiatkový úrad Prešov navrhuje na zápis do ÚZPF.

V obci sa nachádzajú aj územia s predpokladanými archeologickými nálezmi:

- historické jadro obce, ktorého súčasťou bol zaniknutý stredoveký kostol a areál bývalého kaštieľa, z ktorého sa zachovala vstupná brána a hospodárske stavby pristavané k ohradovému múru v pravobrežnej časti obce
- poloha Lieskovec, severozápadne od intravilánu obce (nálezy kamennej industrie).

Krajský pamiatkový úrad Prešov v zmysle pamiatkového zákona v spolupráci s príslušným stavebným úradom, pri vykonávaní akejkoľvek stavebnej, či inej hospodárskej činnosti, zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezisk aj mimo uvedených území s evidovanými a predpokladanými archeologickými nálezmi v procese územného a stavebného konania.

Okrem objektov zapísaných v ÚZPF si môže obec v zmysle § 14 zákona č.49/2002 o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov zaviesť evidenciu pamätihodností obce. Do zoznamu pamätihodností obce odporúčame schváliť:

- areál zaniknutého gotického kostola
- areál zaniknutého kaštieľa so zachovanou vstupnou bránou a hospodárskymi stavbami
- bývalý mlyn a pílu
- kríže a božie muky v katastri obce

Metodickú a odbornú pomoc pri evidovaní pamätihodností obce poskytne Krajský pamiatkový úrad Prešov.

o) Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V riešenom území nie sú evidované žiadne prieskumné územia, chránené ložiskové územia alebo dobývacie priestory. V severozápadnej časti katastra je evidované ložisko tehliarskych hĺn, hospodársky sú využiteľné aj štrky z nánosov rieky Torysa.

p) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

V obci a v jej katastri nie sú žiadne objekty štátnej ochrany prírody alebo sústavy NATURA 2000.

Vytypovanie a návrh ochrany ekologicky významných plôch bolo súčasťou spracovania miestneho ÚSESu.

Tok Torysy je v dotyku so zastavaným územím obce regulovaný na prietok storočnej vody. Plochy pozdĺž neupraveného Kučmanovského potoka a Hanovca sú ohrozované privalovými vodami z toku. Inundačné územie je vyznačené vo výkresovej časti podľa najväčšej známej povodne. Na zabezpečenie zvýšenej

ochrany súčasných a navrhovaných zastavaných plôch v záplavovom území je potrebné vybudovať nad obcou poldre alebo vodné nádrže na zachytávanie prívalových vôd a dobudovať sústavu vodozádržných objektov v južnej časti katastra. Na zachytenie zvýšených prietokov rieky Torysa je dlhodobou plánovaná výstavba vodárenskej nádrže Tichý Potok.

r) Vyhodnotenie perspektívneho použitia PPF a LPF na nepoľnohospodárske účely

- bude spracované formou samostatnej prílohy v etape spracovania návrhu ÚPN.

s) Hodnotenie riešenia z hľadiska environmentálnych, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Obec Torysa sa nachádza v environmentálne vhodnom prostredí, v peknej vidieckej krajine, v území plne vybavenom potrebným technickým vybavením územia. Obec má všetky predpoklady a patričný potenciál pre navrhovaný rozvoj ako vidieckeho obytno-obslužného sídla s doplnkovou výrobnou a rozvojovou rekreačnou funkciou.

Plánovaná výstavba pri dodržaní regulatívov stanovených v tomto územnom pláne bude pre riešené územie obce Torysa i jeho okolie prínosom z hľadiska optimálneho využívania územia, zlepšenia sociálnych pomerov a rozvoja a využitia technického vybavenia územia. Zapracováva do územného plánu potrebné prvky ochrany hodnotných prírodných prvkov v riešenom území. Zakladá možnosť riadiť rozvoj obce v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja.

t) Záver

Koncept územného plánu obce Torysa bol spracovaný na základe prieskumov a rozborov, návrhu miestneho ÚSESu, schváleného zadania a konzultácií počas spracovania.

Územný plán obce Torysa stanovuje zásady ďalšej výstavby v obci a jej celkového rozvoja. Na základe územného plánu môže Obecný úrad kvalifikovane usmerňovať výstavbu v obci ako stavený úrad, účastník územných a stavebných konaní a najmä ako investor, iniciátor alebo koordinátor výstavby verejnoprospešných stavieb.

Ďalší postup vyplýva z ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších noviel. Obstarávateľ, t.j. Obecný úrad v Toryse, je povinný zabezpečiť prejednanie konceptu územného plánu s dotknutými orgánmi a organizáciami a verejné prerokovanie s občanmi obce. Na základe výsledku týchto prerokovaní je možné dopracovať konečný návrh územného plánu a schváliť ho obecným zastupiteľstvom.

III. Návrh záväznej časti

ZÁVAZNÁ ČASŤ ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE TORYSA

Čl. 1

Základné ustanovenia

Záväzná časť územného plánu obce vymedzuje :

- rozsah platnosti územného plánu
- regulatívy funkčného a priestorového usporiadania a využitia územia
- zoznam verejnoprospešných stavieb vrátane vymedzenia pozemkov pre vybrané verejnoprospešné stavby a na vykonanie asanácie
- vymedzenie zastavaného územia obce
- vymedzenie ochranných pásiem, chránených území a stavebných uzáver
- potrebu obstarania územných plánov zón
- záverečné ustanovenia.

Územný plán je spracovaný v zmysle zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov a podľa vyhlášky MŽP SR č.55/2001 Z.z.

Čl. 2

Platnosť územného plánu

Územný plán obce Torysa platí na území obce Torysa okres Sabinov, ktoré je tvorené katastrálnym územím Torysa.

Záväzná časť územného plánu nadobúda účinnosť na základe jeho schválenia obecným zastupiteľstvom pätnástym dňom zverejnenia všeobecne záväzného nariadenia, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu, na úradnej tabuli.

Čl. 3

Regulatívy funkčného a priestorového usporiadania a využitia územia obce Torysa

Regulatívy určujú záväzné pravidlá, ktoré stanovujú opatrenia v území, podmienky využitia územia a umiestňovania stavieb na jednotlivých funkčných plochách územia obce.

(1) Regulatívy funkčného a priestorového usporiadania a využitia územia obce

Územie obce sa delí na základné štrukturálne jednotky – funkčné plochy. Funkčné plochy sú priestorovo vymedzené jednotky s rovnakou funkciou a stavebnou štruktúrou. Sú pospájané komunikačným systémom a technickou infraštruktúrou.

Základné funkčné plochy v obci sú nasledovné:

- **obytné plochy** - viacfunkčné plochy s prevahou bývania v rodinných domoch - zaberajú prevažnú časť zastavaného územia obce mimo iných funkčných plôch, najmä jej východnú, severnú a západnú časť
- **plochy občianskej vybavenosti** – plochy s prevládajúcou občianskou vybavenosťou sú v centre obce v okolí Obecného úradu /obchod, administratíva/, na ploche pôvodného mechanizačného strediska /služby, obchod/ a areály futbalového ihriska a kostola s cintorínom
- **výrobné-skladovacie plochy** na juhovýchodnom okraji obce, na ploche výrobného a poľnohospodárskeho areálu a v jeho okolí po riekou Torysa a potok Hanovec
- **športové plochy** na ploche futbalového areálu a na nezastavaných plochách v okolí rieky Torysa
- **rekreačná zóna** západne od obce v území od toku rieky Torysa po kóty Čelo a Homôlka

- **sústava verejnej a krajinnej zelene** - tvoria ju plochy rekreačnej, hospodárskej, sprievodnej, líniovej a ochrannej zelene tvoriacej kostru ekologickej stability lokálneho územného systému ekologickej stability.

Ostatné plochy tvoria územie pôdohospodárskych činností, sú to plochy poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Základné kompozičné regulatívy obce Torysa sú:

- 1/ kompozičným jadrom obce je zóna občianskej vybavenosti v centre obce
- 2/ základnými kompozičnými osami obce sú:
  - hlavná urbanizačná os - novonavrhovaná os vedúca od futbalového ihriska novou miestnou komunikáciou cez bývalé mechanizačné stredisko, lávku cez Kučmanovský potok, pozdĺž zdravotného strediska, cez novú miestnu komunikáciu cez záhrady v strede obce až po os zástavby lokality Lačnov
  - pôvodná urbanizačná os východ - západ totožná s prieťahom cesty III/534053 Lipany - Brezovica
  - vedľajšia urbanizačná os - miestna komunikácia súbežná s tokom Torysy na jej pravom brehu
  - priečna urbanizačná os - miestna komunikácia vedúca cez centrum obce a most cez rieku Torysu
- 3/ základná prírodná kompozičná os územia je tok Torysy, dominantou vrchol Homôlky
  - priečna prírodná os - Kučmanovský potok.

Centrom obce tvoria plochy medzi Kučmanovským potokom, cintorínom, farou a cestou vedúcou ku mostu cez Torysu, plochy nákupného strediska, objektu služieb a navrhovaného domu sociálnych služieb a športovísk a verejných priestranstiev na oboch brehoch rieky Torysa pri moste.

Výškové usporiadanie zástavby v obci bude jednotné - objekty maximálne do dvoch podlaží so šikmou strechou /obytným podkrovím/ - okrem objektov občianskej vybavenosti v centre obce, kde bude výšková hladina tri podlažia so šikmou strechou (obytným podkrovím) a bytových domov so štyrmi podlažiami a podkrovím. Kompozičnou dominantou obce je kostolná veža.

(2) Prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky pre využitie jednotlivých plôch

Pre výstavbu na jednotlivých funkčných plochách na území obce Torysa platia záväzné regulatívy podľa tohoto všeobecne záväzného nariadenia. Základným regulatívom je funkčné využitie plochy, ktoré je znázornené vo výkresoch č.2 „Komplexný urbanistický návrh riešeného územia“ a č.3 „Komplexný urbanistický návrh zastavaného územia obce“ vo výkresovej časti územného plánu príslušnou farbou a štruktúrou plochy alebo jej ohraničenia /vysvetlenie je v legende výkresov/. Záväzné regulatívy pre využitie takto určených plôch sú stanovené nasledovne:

1/ Plochy občianskej vybavenosti

Hlavnou funkciou je funkcia obslužná, ktorá musí mať väčšinový podiel vo využití podlažných plôch stavieb na jednotlivých pozemkoch. Vedľajšou doplnkovou funkciou môže byť bývanie umiestnené najmä v horných podlažiach alebo zadných traktoch budov. Nedovolené sú priemyselné a poľnohospodárske výrobné zariadenia okrem výrobných služieb, a veľkoobchodné sklady.

Objekty môžu byť polyfunkčné, môžu obsahovať byty a malé výrobné prevádzky súvisiace so zariadením obč.vybavenosti, neprodukuje hluk, zápach a nebezpečný odpad. Doporučuje sa integrácia zariadení. Stavby môžu byť maximálne trojpodlažné, zástavba samostatne stojacimi objektmi alebo skupinová, zastavanosť pozemku do 50%, sadové úpravy areálovej zelene, spevnené plochy dláždené. Parkovanie zamestnancov a návštevníkov riešené na pozemku objektu alebo verejnom parkovisku dostatočnej kapacity a v primeranej dostupnosti. Garáže pre byty vstavané alebo podstavané pod objektmi.

2/ Plochy bývania

Hlavnou funkciou je funkcia obytná, ktorá musí mať nadpolovičný podiel vo využití podlažných plôch stavieb na jednotlivých pozemkoch.

2.1/ Plochy bývania v rodinných domoch

Hlavnou funkciou je bývanie v rodinných domoch. Vedľajšou prípustnou doplnkovou funkciou sú prechodné ubytovanie /penzióny/, maloobchod a služby, malokapacitné zdravotnícke a predškolské zariadenia. Nedovolené sú priemyselné a poľnohospodárske výrobné areály, stavebné dvory, dopravné areály, sklady, športové areály a administratívne budovy.

Objekty môžu byť jednoúčelové alebo polyfunkčné, v nich alebo na ich pozemkoch môžu byť umiestnené maloobchodné jednotky a zariadenia služieb, výrobné prevádzky remeselného charakteru do 3 zamestnancov, nenáročné na zásobovanie, neprodukuje hluk, zápach a nebezpečný odpad. Poľnohospodárska výroba je možná v rozsahu samozásobovania.

Stavby môžu byť maximálne dvojpodlažné s využitým podkrovím. Zástavba je samostatne stojacimi alebo radovými objektmi, zastavanosť pozemku do 30%. Parkovanie musí byť riešené na pozemku jednotlivých domov v počte odstavných miest minimálne zhodnom s počtom stanoveným podľa príslušnej STN.

2.2/ Plochy bývania v bytových domoch

Hlavnou funkciou je bývanie v bytových domoch. Vedľajšou prípustnou doplnkovou funkciou sú prechodné ubytovanie /penzióny/, maloobchod a služby, rekreácia a šport, malokapacitné zdravotnícke a predškolské zariadenia. Nedovolené sú priemyselné a poľnohospodárske výrobné areály, stavebné dvory, dopravné areály, sklady, administratíva.

Objekty môžu byť polyfunkčné, v nich alebo na ich pozemkoch môžu byť umiestnené maloobchodné jednotky a zariadenia služieb, výrobné prevádzky remeselného charakteru do 3 zamestnancov, nenáročné na zásobovanie, neprodukuje hluk, zápach a nebezpečný odpad.

Stavby môžu byť maximálne štvorpodlažné bytové domy s využitým podkrovím. Zástavba je samostatne stojacimi alebo radovými objektmi, zastavanosť pozemku do 30%. Parkovanie musí byť riešené na pozemku jednotlivých domov v počte odstavných miest minimálne zhodnom s počtom stanoveným podľa príslušnej STN.

3/ Plochy verejnej a súkromnej zelene

Hlavnou funkciou je udržiavanie plôch verejnej a súkromnej zelene pre zabezpečenie ich pozitívnych účinkov na životné prostredie. Neprípustné funkcie sú výrobná a skladovacia.

3.1/ Krajinná a verejná zeleň - hlavnou funkciou je funkcia ochranná, izolačná a ekosystémová /plochy kostry ekologickej stability lokálneho a regionálneho ÚSESu/. Doplnková funkcia je rekreačná. Zeleň má mať prírodný charakter, skladať sa má z domácich druhov, podiel vysokej zelene /kroviny a dreviny/ má byť nad 75% . Plochy môžu byť doplnené o pešie a cyklistické chodníky s doplnkovými objektmi malej architektúry /prístrešky, lavičky a pod./.

3.2/ Súkromná zeleň – hospodárska zeleň, sady a záhrady : hlavná funkcia je produkčná pre samozásobovanie obyvateľov, doplnková funkcia je rekreačná. Na pozemkoch môžu byť umiestnené účelové hospodárske objekty a záhradné chatky /zastavaná plocha do 16 m², max. jednopodlažné so šikmou strechou/. Podiel zastavaných plôch max.5% .

3.3/ Cintorín - kultová zeleň.

Monofunkčná plocha pohrebiska. Na jeho ploche a v jeho ochrannom pásme je možné umiesniť len budovy súvisiace s pohrebníctvom. Jednopodlažné stavby so šikmou strechou, architektonicky náročne riešené, so sadovými úpravami celého areálu, dláždené vonkajšie spevnené plochy. Zastavanosť pozemku objektmi max.5%. Parkovanie návštevníkov riešené v areáli alebo verejnom parkovisku dostatočnej kapacity a v primeranej dostupnosti.

4/ Plochy výroby, skladov a technickej infraštruktúry

Plochy výroby a skladov sú určené pre výrobné areály priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, dopravné areály, špecifické areály technických zariadení, stavebné dvory a veľkoobchodné sklady. Vedľajšou funkciou sú služby a maloobchodný predaj. Neprípustnými funkciami sú rekreačná a z občianskej vybavenosti výchovné, športové a zdravotnícke prevádzky s výnimkou podnikových zariadení. Obytná funkcia je prípustná len vo forme služobných bytov v priestoroch spĺňajúcich hygienické požiadavky, najmä vo vstupných areáloch. Zástavba halová. V rámci vstupných areálov administratívne budovy riešené ako dominanty, parkovacie plochy pre zamestnancov a parkové úpravy. Vnútroareálové komunikácie musia byť spevnené, nezastavané plochy využité na vnútroareálovú zeleň. Zastavanosť pozemku do 50% . Vnútroareálové plochy musia byť upravené ako spevnené alebo zelené plochy.

5/ Plochy športu

Základná športová vybavenosť – maloplošné a veľkoplošné ihriská a športoviská, slúžiace neorganizovanej a organizovanej telovýchove. Ihriská so základným vybavením. Hlavná funkcia športovo-rekreačná, doplnková funkcia služby a bývanie /služobné byty/. Nepripustné funkcie sú priemyselná a poľnohospodárska výroba a skladovanie. Zástavba samostatne stojacimi objektmi s vlastnými areálmi alebo jednotlivé areály bez objektov. Objekty max. dvojpodlažné alebo dvojpodlažné s podkrovím. Nezastavané plochy sadovo upravené. V rámci zóny musia byť riešené dostatočné parkovacie plochy pre návštevníkov jednotlivých zariadení, ozelenené vzrastlou zeleňou.

6/ Plochy rekreácie

Základná rekreačná vybavenosť – rekreačné zariadenia a areály s rekreačnými, športovými, ubytovacími a starvovacími službami. Hlavná funkcia obslužno-rekreačná, doplnková funkcia služby a bývanie /služobné byty/. Nepripustné funkcie sú priemyselná a poľnohospodárska výroba a skladovanie. Zástavba samostatne stojacimi objektmi s vlastnými areálmi, jednotlivé areály alebo zariadenia bez objektov. Objekty max. dvojpodlažné alebo dvojpodlažné s podkrovím. Nezastavané plochy upravené krajinárskou zeleňou. V rámci zóny musia byť riešené dostatočné parkovacie plochy pre návštevníkov jednotlivých zariadení, ozelenené vzrastlou zeleňou.

7/ Ostatné plochy

7.1/ Vodné plochy - plocha vodných tokov a nádrží, nezastavané plochy s vodohospodárskou, športovo-rekreačnou a hospodárskou (rybárstvo) funkciou. Na vodných tokoch je zakázaná výstavba objektov, ktoré znemožňujú migráciu rýb a vodných živočíchov a plavbu malých športových plavidiel.

7.2/ Orná pôda - plocha poľnohospodárskych pozemkov pre pestovateľskú činnosť veľkovýrobného alebo malovýrobného charakteru, plochy bez zástavby trvalými objektmi, prípustné je prechodné umiestnenie s poľnohospodárskou výrobou súvisiacich dočasných objektov (stohy a iné formy sezónneho skladovania, strážne boudky a pod.).

7.3/ Lúky a pasienky – plocha poľnohospodárskych pozemkov pre pestovateľskú a chovateľskú činnosť veľkovýrobného alebo malovýrobného charakteru, plochy bez zástavby trvalými objektmi, prípustné je prechodné umiestnenie s poľnohospodárskou výrobou súvisiacich dočasných objektov (stohy a iné formy sezónneho skladovania, strážne boudky, oplôtky, košiare a pod.).

(3) Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia

A, Automobilové komunikácie

Nadradenú cestnú sieť na území obce tvoria prieťahy ciest III. triedy č. 543053, Lipany – Brezovica, 533004 Torysa - Plavnica a 533006 Torysa - Oľšov. Tieto miestne komunikácie kategórie B3-MZ 9/50 tvoria základ Základného komunikačného systému /ZÁKOS/ obce. Zabezpečujú prístup do obce, prevedenie tranzitnej dopravy cez územie sídla a pripojenie miestnej obslužnej dopravy na regionálne cesty. Súčasťou ZÁKOSu je aj prístupová cesta do výrobného a poľnohospodárskeho areálu, miestna komunikácia vedúca cez vybavenostné centrum obce cez most na rieke Torysa, pravobrežná miestna komunikácia s predĺžením ku rekreačnému areálu, miestna komunikácia vedúca od nákupného strediska pozdĺž rieky východným smerom a ku ceste III. triedy, miestna komunikácia vedúca od mosta cez Torysu na most cez kučmanovský potok a ku bývalému mlynu s perspektívou predĺženia po rodinný dom pri futbalovom ihrisku, komunikačné prepojenie s mostom cez Kučmanovský potok, miestna komunikácia vedúca ku bývalému mechanizačnému stredisku, navrhovaná miestna komunikácia vedúca cez bývalé mechanizačné stredisko ku futbalovému ihrisku a miestna komunikácia vedúca od cesty III/543053 ku futbalovému ihrisku. Tieto komunikácie majú byť kategórie C3 – MO 8/40 alebo 7,5/40.

Ostatné komunikácie tvoria obslužný komunikačný systém zabezpečujúci dopravnú obsluhu všetkých objektov a pozemkov na území obce. Sú to komunikácie triedy C3-MO 5,5 až 6,5/30 a

ukľudnené komunikácie kategórie D1 - obytná zóna s návrhovou rýchlosťou max.20 km/hod a šírkou 4 až 6 m.

B, Hromadná osobná doprava

Hromadnú osobnú dopravu budú zabezpečovať prímestské autobusové linky regionálnych dopravcov. Trasy liniek budú vedené po cestách III.triedy. Pre zastávky je potrebné vybudovať zastávkové niky s prístreškami a spevnené nástupištia.

C, Cyklistická doprava

Cyklistická doprava môže využívať miestne automobilové komunikácie v súlade s pravidlami cestnej premávky a vyznačené cyklistické trasy po účelových a miestnych komunikáciách. Hlavná cyklistická trasa povedie z mesta Lipany pozdĺž rieky Torysa do Brezovice s odbočkou po ceste III.triedy do Plavnice.

V obci a jej katastri budú budované aj samostatné cyklistické cestičky, a to najmä na hlavných cyklistických trasách, ale aj doplnkových rekreačných trasách. Môžu byť obojsmerné aj jednosmerné, kategórie D2 3/30 alebo D2 1,5/30. Podľa významu a frekventovanosti môžu mať cyklistické cestičky povrch mlatový, zo zhutnenej štrkodry alebo spevnený bezprašný (dlažba, penetrovaný makadam, obalované kamenivo). Cyklistické cestičky musia byť odvodnené. Pripustky a mostíky majú byť z prírodných materiálov (drevo, prírodný kameň) alebo nimi majú byť obložené. Cyklistické trasy treba vybaviť orientačným a informačným systémom.

D, Pešie komunikácie a plochy

Pešie komunikácie a plochy na území sídla budú tvoriť samostatný komunikačný systém. Jeho centrom bude pešia plocha vytvorená v centre obce v priestore pred Obecným úradom.

Spojovacie pešie trasy spájajú obytné zóny so zariadeniami občianskej vybavenosti, autobusovými zastávkami a výrobnými zónami. Sú vedené zväčša súbežne s miestnymi komunikáciami. V centre obce je však vytvorená samostatná pešia trasa od Obecného úradu okolo zdravotného strediska na lávku cez Kučmanovský potok, samostatne sú riešené aj dve lávky pre peších cez rieku Torysa.

Pešie chodníky pozdĺž miestnych komunikácií budú prevažne jednostranné, pozdĺž ciest III. Triedy v zastavanom území obojstranné, majú mať šírku min. 1,5 m a dláždený povrch. V uliciach kategórie D1 – obytná zóna samostatné chodníky budované nemusia byť.

Rekreačné pešie trasy budú vedené nezastavaným územím, plochami verejnej a krajinej zelene a lesmi. Majú byť vedené v samostatných trasách, môžu však využívať účelové komunikácie. Majú byť vybavené drobnou architektúrou /lavičky, prístrešky/ a orientačným a informačným systémom. Hlavné rekreačné pešie trasy budú v južnej časti katastra, v nadväznosti na rekreačný areál. Mimo obec na nich nadviažu pešie trasy v rekreačnej oblasti, ktoré je potrebné turistickou trasou cez Homôlku spojiť so systémom značkovaných turistických trás pohoria Bachureň.

E, Statická doprava

Statická doprava zahŕňa odstavné plochy, parkoviská a garáže pre motorové vozidlá. Zariadenia statickej dopravy sa umiestňujú v obytnej, výrobnéj aj rekreačnej zóne. V obytnej zóne sa môžu umiestňovať všetky druhy garáží pre osobné motorové vozidlá. Odstavné plochy a garáže musia mať kapacitu zodpovedajúcu stupňu motorizácie min.1:2,5. Parkovacie stánia pre obytnú zástavbu je potrebné riešiť na pozemkoch jednotlivých objektov. Parkovacie miesta pre osobné automobily musia byť súčasťou areálov občianskej vybavenosti a výrobných areálov.

Parkoviská pre nákladné automobily a autobusy sa môžu umiestňovať len vo výrobnéj a skladovacej zóne.

F, Zásobovanie vodou

Obec Torysa bude zásobovaná vodou z obecného vodovodu, ktorý je súčasťou Prešovského skupinového vodovodu. Vodné zdroje nachádzajúce sa v katastri obce budú zachované po dobu ich životnosti.

Vodovodná sieť v obci bude budovaná a rekonštruovaná potrubím minimálneho priemeru DN 110. Trasy navrhovaných vodovodných potrubí budú vedené v zelených pásoch alebo chodníkoch.

G, Odkanalizovanie

Obec Torysa je odkanalizovaná splaškovou verejnou kanalizáciou, privádzajúcou vody do čistiarne odpadových vôd Torysa. Stoky budú priemeru min. DN 300, kruhové, plastové, vedené v zelených pásoch alebo v komunikáciách.

H, Povrchové vody

Pre ochranu zastavaných plôch pred povrchovými vodami budú podľa potreby budované záchytné priekopy a úpravy miestnych tokov. Pre ochranu územia obce pred prívalovými vodami budú vo svahoch nad obcou vybudované vodozádržné opatrenia – malé poldre, prehrádzky v miestach sústreďovania prívalových povrchových vôd a zasakovacie pásy, na prítokoch Torysy aj malé vodné nádrže, ktoré môžu mať viacúčelové využitie (rekreácia, zdroj úžitkovej vody, chov rýb). Ochranné hrádze pozdĺž rieky Torysa budú dobudované tak, aby bola zabezpečená ochrana zastavaného územia proti prívalovým vodám. Úprava Kučmanovského potoka má zohľadňovať zámer prevodu vôd z rieky Poprad do rieky Torysa. Úpravy tokov majú byť prevažne prírodné vegetačné, s opatreniami zabezpečujúcimi prežitie rýb aj pri minimálnych vodných stavov.

I, Zásobovanie elektrickou energiou

Sídlo bude zásobované el. energiou z existujúcich 22 kV el. prípojných vedení z kmeňovej linky vedenej okolo obce. Sieť trafostaníc bude postupne posilňovaná podľa potreby. NN rozvodná sieť bude v zastavanom území budovaná ako kábelová. Dodávka elektrickej energie môže byť posilnená miestnymi zdrojmi elektrickej energie z malých kogeneračných tepelných jednotiek, fotovoltaických zdrojov alebo malých vodných elektrární budovaných na prívodných vodovodných radoch Prešovského skupinového vodovodu .

J, Zásobovanie plynom

Obec je zásobované zemným plynom z regulačnej stanice RS 400/2/1/440 vybudovanej na lokalite Rovinky. Rozvodná sieť bude dobudovaná v zónach navrhovanej výstavby. V zastavanom území bude prevádzkovaná stredotlaková plynová sieť s prevádzkovým tlakom do 0,3 MPa.

K, Telekomunikačné rozvody

Obec Torysa je napojená na jednotnú telekomunikačnú sieť z ústredne MTO Šarišské Dravce UTO Prešov. Telefónne vedenia sú ukončené v účastníckych rozvádzačoch, kde cez káblové závesy sú riešené vzdušné prípojky pre jednotlivých užívateľov. Po zámene vzdušných rozvodov v obci za kábelové budú takto zamenené aj vzdušné prípojky ku objektom.

Na zabezpečenie šírenia televízneho signálu je možné vybudovať kábelový televízny rozvod uložený v zemi.

(4) Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene

a) V Ústrednom zozname pamiatkového fondu, v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (ďalej ÚZPF), je v k. ú. Torysa evidovaná kultúrna pamiatka rímskokatolícky kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho s areálom – č. ÚZPF 386/0 – klasicistický empírový, parc. číslo 1,2,3. Súčasťou areálu je murovaná zvonica a sadové úpravy.

V katastri obce sú evidované dve archeologické lokality – historické jadro obce a lokalita Lieskovec. Výkopové a stavebné práce v týchto lokalitách, ako aj v areáli národnej kultúrnej pamiatky, je možné vykonávať len po ich oznámení orgánom pamiatkovej ochrany a po stanovení podmienok na vykonávanie prác týmito orgánmi.

V zastavanom území obce je potrebné chrániť kompozičnú dominantnosť kostola v centre obce.

b) V záujme zachovania kvality životného prostredia a rekreačného potenciálu krajiny nie je v katastrálnom území obce prípustné zmenšovať výmeru lesných porastov a trvalých trávnych porastov a chrániť biotopy európskeho a národného významu.

c) Na území obce Hertník nesmú byť umiestnené prevádzky, ktoré by prekračovali prípustné limity znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy a hlučnosťou ohrozovali okolie nad prípustnú mieru.

d) Na vykurovanie, varenie a ohrev teplej vody je nutné využívať zemný plyn alebo alternatívne zdroje tepla.

e) Na zastavanom území obce nie je prípustné skladovať odpady s výnimkou regulovaných skládok stavebného odpadu I.triedy. Živočíšne exkrementy je možné skladovať len v pevných, najmä poľných hnojiskách, s vyriešeným spôsobom zachytávania močovky. V zónach výroby a skladov je dovolené kompostovanie biologického odpadu. Tekuté odpady budú likvidované v miestnej ČOV. Tuhý komunálny odpad a nebezpečný odpad bude zneškodňovaný mimo katastra obce oprávnenou organizáciou.

f) Pre zabezpečenie trvale udržateľného rozvoja bude etapovite budovaný územný systém ekologickej stability ktorého základom je kostra ekologickej stability, ktorú tvoria biokoridory a biocentrá. Biokoridormi sú pásové štruktúry verejnej a krajinskej zelene, biocentrá sú väčšie a významnejšie plochy zelene v priesečníkoch biokoridorov. Hlavnými biokoridormi sú vodné toky a ich sprievodná zeleň, hlavné biocentrá sú plochy vzrastlej zelene na svahoch Homôlky.

ČI.4

VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, PLOCHY PRE VYBRANÉ VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY A NA VYKONANIE ASANÁCIE

(1)Verejnoprospešné stavby sú stavby obecného /verejného/ záujmu, slúžiace širokej verejnosti a nevyhnutné pre zabezpečenie potrebných životných podmienok obyvateľov. Podľa zákona musia vyplynúť z riešenia územného plánu a musia byť v rámci neho schválené.

Vzhľadom na ich vymedzenie verejnoprospešnými stavbami sú najmä stavby inžinierskych sietí, nekomerčných objektov občianskej vybavenosti a zriaďovanie verejnej a izolačnej zelene. Na základe riešenia rozvoja obce územným plánom sú v obci Torysa navrhované tieto verejnoprospešné stavby:

A, Stavby občianskej vybavenosti

- 1.Prístavba OcÚ – polyfunkčný objekt
- 2.Telocvičňa – prístavba ZŠ
- 3.Výstavba domu sociálnych služieb
- 4.Výstavba ZŠ a MŠ v lokalite Lačnov
- 5.Prístavba komunitného centra
- 6.Výstavba kaplnky – lokalita Lačnov
- 7.Výstavba amfiteátra
- 8.Výstavba multifunkčného ihriska
- 9.Úprava verejných priestranstiev
- 10.Rozšírenie cintorína
- 11.Výstavba obecných nájomných bytov nižšieho štandardu
- 12.Výstavba obecných nájomných bytových domov
- 13.Výstavba kompostoviska
- 14.Výstavba lyžiarskeho strediska /investícia obce/
- 15.Výstavba oddychovej zóny – vodné plochy /investícia obce/
16. Detské ihrisko

B, Dopravné stavby

- 1.Rekonštrukcia cesty k výrobnému areálu
- 2.Výstavba lávky pre peších cez potok Hanovec
- 3.Výstavba lávky cez Torysu pri ČOV
- 4.Výstavba a rekonštrukcia chodníkov pri cestách III. triedy
- 5.Úprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií na kategóriu podľa návrhu v územnom pláne
- 6.Výstavba nových miestnych komunikácií v navrhovaných lokalitách podľa ÚPN
- 7.Výstavba parkovísk pri kostole
- 8.Výstavba parkoviska pri v centre obce

9. Výstavba parkovísk v rekreačnej oblasti
/amfiteáter, vodné plochy, lyž.stredisko – investícia obce/
10. Výstavba miestnej komunikácie do rekreačnej oblasti
11. Výstavba ľavobrežnej účelovej komunikácie pri ČOV
12. Výstavba ľavobrežnej a pravobrežnej cyklistickej cestičky Torysa-Brezovica
13. Výstavba okružnej križovatky pri cintoríne
14. Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok
15. Výstavba mosta cez Kučmanovský potok
16. Výstavba parkoviska pri futbalovom ihrisku

C, Stavby technickej vybavenosti

1. Výstavba vodných plôch v rekreačnej oblasti
2. Výstavba inžinierskych sietí pre novonavrhovanú výstavbu podľa ÚPN
3. Úprava Kučmanovského potoka pre prevod vody Poprad - Torysa
4. Výstavba prívodného VN vedenia a trafostanice
5. Výsadba krajinej zelene

Ďalšie verejnoprospešné stavby môžu byť stanovené na základe dodatočne spracovanej územnoplánovacej alebo projektovej dokumentácie, najmä územných plánov zón, po prejednaní s dotknutými osobami, orgánmi a organizáciami a po schválení obecným zastupiteľstvom.

(2) Na území obce Torysa sa nevymedzujú plochy pre vykonanie asanácií.

Čl.5

Chránené časti krajiny, ochranné pásma a stavebné uzávery

- (1) Chránené časti krajiny v k.ú. Torysa sa nestanovujú.
- (2) Na území obce Torysa sú stanovené nasledujúce pásma hygienickej ochrany:

cintorín	.....	50 m
výrobný – poľnohospodársky areál	.....	100 m
čistiareň odpadových vôd	.....	100 m

Na území obce sú ochranné pásma inžinierskych sietí vyplývajúce zo všeobecne platných predpisov /zákonov, vyhlášky, STN, odborové normy, technické prepisy/. V týchto pásmach platí zákaz výstavby trvalých stavieb s výnimkou komunikácií a ostatných sietí ak sú v súlade s STN "Priestorová úprava vedenia inžinierskych sietí."

V katastri obce sú vymedzené ochranné pásma vodných zdrojov I. a II. stupňa; ochranné pásmo I.stupňa v rozsahu oplotenia areálov vodných zdrojov, II.stupňa tak, ako sú vyznačené v grafickej časti územného plánu. Ochranné pásmo rieky Torysa je 10 m, Kučmanovského potoka 25 m, ostatných vodných tokov 6 m od brehovej čiary na obe strany. Ochranné pásmo lesa v šírke 50 m je len na hranici katastra na vrchu Homôlka (les je v k.ú. Vysoká).

(3) Stavebná uzávera je na všetkých plochách zelene tvoriacich územný systém ekologickej stability s výnimkou stavieb súvisiacich s rekreačným využitím týchto plôch.

Stavebná uzávera je v inundačnom (záplavovom) území Torisy, Kučmanovského potoka a potoka Hanovec na plochách vyznačených v grafickej časti územného plánu do doby vybudovania ochranných stavieb.

Čl.6

Potreba obstarania územných plánov zóny

V katastrálnom území obce Torysa nie je potrebné riešiť samostatné územné plány zón.

Čl.7

Vymedzenie zastavaného územia obce

Zastavané územie obce zahŕňa plochy zastavané v dobe spracovania územného plánu a plochy územným plánom určené na zastavanie. Vymedzenie hranice zastavaného územia je vyznačené v grafickej časti územného plánu vo výkresoch č. 2 a 3.

Čl. 8

Záverečné ustanovenia

1.Uvedené záväzné regulatívy územného plánu obce Torysa sa musia uplatňovať pri:

- pri vydávaní záväzných stanovísk k investičnej činnosti na území obce
- pri určovaní podmienok pre výstavbu pri územnom a stavebnom konaní
- pri vydávaní stanovísk k podnikateľským zámerom právnických a fyzických osôb.